

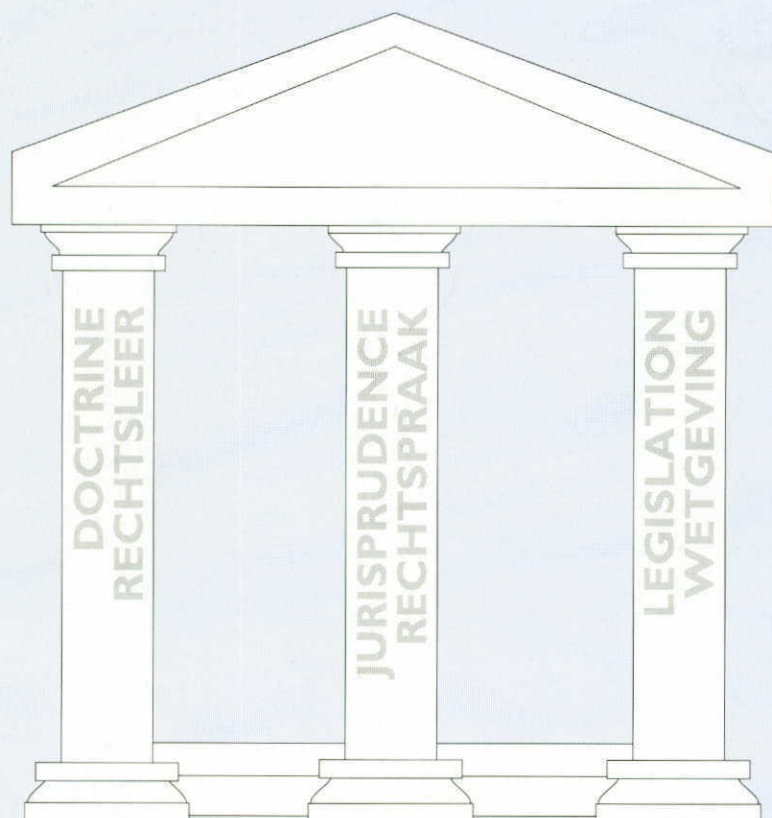
iuvis

Prix: 350 BEF
Prijs: 350 BEF

Juridisch tijdschrift uitgegeven door de Juridische Commissie
BFE-FIGAS
Revue juridique publiée par la Commission Juridique
FPE-FIGAZ

Mei 1996
mai 1996

11

Distributie van Elektriciteit en Gas
Distribution d'Electricité et de Gaz

Tijdschrift uitgegeven door de Juridische Commissie van de
Bedrijfsfederatie der voortbrengers en verdelers van elektriciteit
in België (BFE) en het Verbond der Gasnijverheid (FIGAS).
Verschijnt drie maal per jaar.

Revue éditée par la Commission juridique de la Fédération
professionnelle des producteurs et distributeurs d'électricité de
Belgique (FPE) et de la Fédération du Gaz (FIGAZ).
Paraît trois fois par an.

Redactiecomité / Comité de rédaction

Dirk Devroe, Advocaat te Antwerpen
François Glansdorff, Avocat à Bruxelles

Paul Bouwens
Philippe Boulanger
Annemie Claes
Sabine Claeys
Dries Deleenheer
Christiane Devos
Pierre D'huister
Robert Hoen
Anne Keteleer
Christophe Richard
Geeraard Peeters
Philippe Van den Brulle
Luc Verbeeck

Sonia Janssens (verslag / rapport)

Grafisch concept en realisatie / Concept graphique et réalisation

Marleen Verduyck

Opmaak / Mise en page

Interligne n.v. / s.a.

Administratie / Administration

Chantal Nachtergaele

Hoofredacteurs / Rédacteurs en chef

Sabine Claeys
Christiane Devos
Geeraard Peeters

Abonnementen / Abonnements

vzw BFE, Tervurenlaan 34 bus 38, 1040 Brussel
asbl FPE, Avenue de Tervuren 34 - bte 38, 1040 Bruxelles
Tel.: 02/733.96.07

Per nummer: 350 BF
Jaarabonnement: 900 BF
(Voor het buitenland: plus portkosten)
Over te maken op rek. nr.: 210-0345453-88 van de vzw BFE

Le numéro: 350 FB
Abonnement annuel: 900 FB
(Pour l'étranger: frais de port en plus)
Par versement au compte n°: 210-0345453-88 de l'asbl FPE

Verantwoordelijke uitgever / Editeur responsable

Geeraard Peeters, Belgiëlei 14, 2018 Antwerpen

INHOUD SOMMAIRE

RECHTSLEER – DOCTRINE _____ 527

VOORSTEL VAN EUROPESE RICHTLIJN BETREFFENDE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS
VOOR DE INTERNE MARKT VOOR ELEKTRICITEIT. BEPALINGEN MET BETREKKING TOT
DE DISTRIBUTIE-ACTIVITEIT
PROPOSITION DE DIRECTIVE EUROPÉENNE CONCERNANT DES REGLES COMMUNES
POUR LE MARCHÉ INTÉRIEUR DE L'ÉLECTRICITÉ. DISPOSITIONS RELATIVES À
L'ACTIVITÉ DE DISTRIBUTION

RECHTSPRAAK – JURISPRUDENCE _____ 539

Conseil d'Etat – 11 septembre 1992

GRENADÉ C/ ETAT BELGE – s.a. DISTRIGAZ _____ 539

*Transport de gaz • AR de déclaration d'utilité publique • Demande de suspension •
Refus • Préjudice d'agrément • Caractère réparable
Gasvervoer • KB tot verklaring van openbaar nut • Verzoek tot schorsing •
Weigering • Genotsderving • Herstelbaar karakter*

Rechtbank van eerste aanleg te Leuven – 12 september 1995

c.v. P.B.E. T/ c.v. MEKA _____ 540

*Betaling van het verbruik • Betwisting over identiteit van de abonnee •
Schijntoestand
Paiement de la consommation • Contestation sur l'identité de l'abonné •
Théorie de l'apparence*

Rechtbank van eerste aanleg te Leuven – 21 september 1995

c.v. P.B.E. T/ VANDENPLAS-DEWAELE _____ 542

*Betaling van het verbruik • Identiteit van de abonnee • Handelszaak •
Persoonlijke verbintenis • Schuld m.b.t. beroep echtgenote •
Gemeenschappelijk vermogen echtgenoten
Paiement de la consommation • Identité de l'abonné • Entreprise
commerciale • Obligation personnelle • Dette en rapport avec la profession
de l'épouse • Patrimoine commun des époux*

Cour d'appel de Mons – 18 mai 1995

s.a. ELECTRABEL C/ JEHASSE _____ 544

*Mise à disposition d'énergie • Suspension • Limiteur de puissance •
Exception d'inexécution • Absence d'abus de droit
Terbeschikkingstelling van energie • Schorsing • Vermogensbeperker •
Exceptie van niet uitvoering • Geen rechtsmisbruik*

Tribunal de première instance de Charleroi – 10 mai 1994 s.p.r.l. BASTIN ET ROUART C/ s.a. ELECTRABEL	545
<p><i>Avis de suspension de la mise à disposition d'énergie électrique • Reconnaissance de dette • Non-respect • Poursuite de la mise à disposition • Pas d'obligation • Absence d'abus de droit Bericht van schorsing van de terbeschikkingstelling van elektrische energie • Schulderkenning • Niet-eerbiediging • Voortzetting van de terbeschikking- stelling • Geen verplichting • Geen rechtsmisbruik</i></p>	
Tribunal de première instance de Mons – 25 janvier 1995 PONTSEEL - LEJEUNE - BOUYER C/ s.a. ELECTRABEL	546
<p><i>Mise à disposition d'énergie électrique • Défaut de paiement • Suspension • Négligence des abonnés • Défaut d'urgence • Demande reconventionnelle de relevé d'index Terbeschikkingstelling van elektrische energie • Wanbetaling • Schorsing • Nalatigheid van de abonnees • Gebrek aan hoogdringendheid • Tegeneis tot indexopname</i></p>	
Cour de cassation – 31 mai 1995 s.a. ELECTRABEL C/ GERMAIN ARMANDE	548
<p><i>Beschadiging van het elektriciteits- en teledistributienet • Schadevergoeding • Bijstandskosten • Vaststellen van forfaitair bedrag Dommage aux réseaux d'électricité et de télédistribution • Indemnisation • Frais d'assistance • Forfaitisation</i></p>	
Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk – 10 juni 1994 GASELWEST T/ SIOEN – b.v.b.a. DEMEYERE	552
<p><i>Beschadiging bovengronds net • Schadevergoeding • Overeenkomst BVVO-CETS • Toepasselijkheid t.o.v. niet-aangeslotenen • Uurloon • Bijstandskosten • Zaakschade • Vetusteit Dommages au réseau aérien • Indemnisation • Convention UPEA-CETS • Applicabilité aux non-adhérents • Tarif horaire • Frais d'assistance • Dommage • Vétusté</i></p>	
Rechtbank van eerste aanleg te Brussel – 7 september 1995 s.v. INTERGEM T/ DE NIJS - n.v. AXA BELGIUM	553
<p><i>Schade aan elektrische installaties • Schadevergoeding • Overeenkomst BVVO-CETS • Toepasselijkheid t.o.v. niet-aangeslotenen • Uurloon • Bijstandskosten • Vetusteit Dommages aux installations électriques • Indemnisation • Convention UPEA-CETS • Applicabilité aux non-adhérents • Tarif horaire • Frais d'assistance • Vétusté</i></p>	
Vrederegerecht van het tweede kanton te Ieper – 28 januari 1994 GASELWEST T/ PYCK	556
<p><i>Schade aan elektrische installatie • Schadevergoeding • Overeenkomst BVVO-CETS • Toepasselijkheid t.o.v. niet-aangeslotenen • Bijstandskosten • Algemeen aanvaard gebruik Dommage aux installations électriques • Indemnisation • Convention UPEA-CETS • Applicabilité aux non-adhérents • Frais d'assistance • Usage constant</i></p>	
Hof van beroep te Brussel – 27 mei 1993 RTT T/ n.v. INTERCOM	557
<p><i>Ondergrondse elektriciteitskabel • Telefoonkabel • Latere plaatsing • Kortsluiting • Bepaald, gewichtig en overeenstemmend vermoeden • Eigenaar elektriciteitskabel • Resultaatsverbintenis • Overmacht • Eigenaar telefoonkabel • Fout Câble électrique souterrain • Câble téléphonique • Placement ultérieur •</i></p>	

Court-circuit • Présomption grave, précise et concordante • Propriétaire du câble électrique • Obligation de résultat • Force majeure • Propriétaire du câble téléphonique • Faute

Rechtbank van eerste aanleg te Brussel – 11 februari 1994

N.M.I.V. - SIBELGAS T/ I.M.O.Z.B.A. – n.v. MOENS – K. BORINGEN ————— 559

1. Beschadiging van gasleidingen • Burenbinder • Aansprakelijkheid van de bouwbeer en de aannemer

2. Onmiddellijke uitvoering van de herstellingswerken • Vaststelling van de schade

1. Bris de canalisations de gaz • Troubles de voisinage • Responsabilité du maître de l'ouvrage et de l'entrepreneur

2. Exécution immédiate des travaux de réparation • Constatation des dommages

WETGEVING – LEGISLATION ————— 563

Proposition de directive européenne concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité. Dispositions relatives à l'activité de distribution

I. Introduction¹

Aux fins de la réalisation du marché intérieur (article 7A du Traité), l'article 100A § 1 tel que révisé par le Traité de Maastricht prévoit, par dérogation à l'article 100², l'application d'une procédure dite de codécision³ lors de l'élaboration de mesures relatives au rapprochement des dispositions des Etats membres qui ont pour objet

¹ L'article a été rédigé pendant le mois d'août 1996.

² Article 100 du Traité : "le Conseil statuant à l'unanimité sur proposition de la Commission et après consultation du Parlement européen et du Comité économique et social, arrête des directives pour le rapprochement des dispositions (...) des Etats membres qui ont une incidence directe sur l'établissement ou le fonctionnement du Marché Commun".

³ Cette procédure est décrite à l'article 189B du Traité.

Voorstel van Europese richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit. Bepalingen met betrekking tot de distributie-activiteit

I. Inleiding¹

In het kader van de realisatie van de Interne Markt (art.7. A. van het Verdrag) en in afwijking van het artikel 100² van het Verdrag, voorziet het artikel 100 A, § 1, zoals gewijzigd door het Verdrag van Maastricht, in de toepassing van een procedure van medebeslissing³ bij het uitwerken van die maatregelen die een nader tot

¹ Deze bijdrage werd opgesteld in augustus '96.

² Artikel 100 van het Verdrag: "de Raad, die zich met eenparigheid uitspreekt op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement en van het Economisch en Sociaal Comité, legt de richtlijnen vast voor de toenadering van de bepalingen (...) van de Lidstaten die een rechtstreekse weerslag hebben op de totstandbrenging of de werking van de Gemeenschappelijke Markt".

³ Deze procedure staat beschreven in artikel 189B van het Verdrag.

l'établissement et le fonctionnement du marché intérieur.

Cette procédure de codécision permet, lorsque les enjeux politiques sont importants, de faire sortir le Parlement Européen d'un rôle purement consultatif souvent ingrat, pour l'associer, comme son nom l'indique, à la phase décisionnelle du processus d'élaboration d'une mesure communautaire (directive ou autre).

C'est cette procédure, un peu particulière, qui a été suivie, par les instances communautaires, pour l'adoption de la directive du Conseil, concernant les règles communes pour le marché intérieur de l'électricité, le Conseil et le Parlement européen "*considérant que l'achèvement d'un marché de l'électricité concurrentiel est un pas important vers l'achèvement du marché intérieur de l'énergie*"⁴.

L'objectif de cette directive de libéralisation est d'établir "*des règles communes concernant la production, le transport et la distribution d'électricité. Elle définit les modalités d'organisation et de fonctionnement du secteur de l'électricité, l'accès au marché, les critères et procédures applicables en ce qui concerne les appels d'offres*⁵ et l'octroi des autorisations⁶ ainsi que l'exploitation des réseaux" (article premier de la position commune du 25 juillet 1996).

Dans les développements qui suivent, nous n'envisagerons que ce qui concerne le secteur de la distribution, en présentant un récapitulatif historique des étapes clés qui ont permis d'aboutir aujourd'hui à la position commune que nous connaissons.

Les étapes clés qui ont été sélectionnées en raison de leur importance sont les suivantes:

- la proposition initiale de directive (dite Cardoso) du 24 février 1992⁷;
- les amendements à cette proposition, votés par le Parlement européen, le 17 novembre 1993;
- la proposition modifiée de directive qui s'en est suivie (proposition dite Matutès)⁸;
- la contre-proposition française dite de l'acheteur unique de septembre 1994;

⁴ Voir *considérant n° 2 de la position commune du 25 juillet 1996*.

⁵ *Associés au système de l'acheteur unique*.

⁶ *Associées au système de l'accès des tiers au réseau négocié (ATRN)*.

⁷ *Proposition de directive du Conseil du 24 février 1992 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité, 92/C65/04, JOCE C65 du 14.03.1992, pp. 4 à 14*.

⁸ *Proposition modifiée de directive du Parlement européen et du Conseil du 11 février 1994 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité, 94/C123/01, JOCE C123 du 04.05.1994, pp. 1 à 25*.

elkaar brengen beogen van de bepalingen van de lidstaten.

Dank zij deze procedure van medebeslissing kan het Europees Parlement, vooral wanneer er belangrijke politieke belangen bij betrokken zijn, zijn louter consultatieve - en vaak ondankbare rol - doorbreken, en meer bepaald door betrokken te worden bij de beslissingsfase van de uitwerking van een communautaire maatregel (richtlijn of andere).

Het is deze ietwat bijzondere procedure die door de communautaire instanties gevolgd werd voor het uitvaardigen van de richtlijn van de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de Interne Markt voor elektriciteit. De Raad en het Europees Parlement meenden inderdaad "*dat de voltooiing van een elektriciteitsmarkt met mededinging een belangrijke stap voorwaarts is op weg naar de voltooiing van de Interne Markt voor energie*"⁴.

Het doel van deze liberaliseringsrichtlijn is te komen tot "*gemeenschappelijke regels vastgesteld voor de productie, de transmissie en de distributie van elektriciteit. Gedefinieerd worden de wijze van organisatie en de werking van de elektriciteitssector, de toegang tot de markt, de criteria en procedures die gelden voor de aanbestedingen*⁵, *de verlening van vergunningen*⁶ en *de exploitatie van de netten*" (eerste artikel van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996).

Hierna besteden we uitsluitend aandacht aan de sektor van de elektriciteitsdistributie. Wij geven tevens een historische schets van de belangrijkste etappes die uiteindelijk geleid hebben tot het gemeenschappelijk standpunt van vandaag.

De wegens hun belang weerhouden etappes, zijn de volgende:

- het oorspronkelijke voorstel van richtlijn (het zogenaamde Cardoso-voorstel) van 24 februari 1992⁷;
- de amendementen op dit voorstel, goedgekeurd door het Europese Parlement op 17 november 1993;
- het gewijzigde voorstel van richtlijn dat eruit voortgevloeid is (het zogenaamde Matutès-voorstel)⁸;
- het Franse tegenvoorstel van de zogenaamde exclusieve koper van september 1994;

⁴ *Zie overwegende nr. 2 van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996*.

⁵ *Geassocieerd met het systeem van de exclusieve koper*.

⁶ *Geassocieerd met het systeem van de Negotiated Third Party Access (NTPA)*.

⁷ *Voorstel van richtlijn van de Raad van 24 februari 1992 betreffende gemeenschappelijke regels voor de binnenlandse markt voor elektriciteit, 92/C65/04, PB C65 van 14.03.1992, pp. 4 tot 14*.

⁸ *Gewijzigd voorstel van richtlijn van het Europees Parlement en van de Raad van 11 februari 1994 betreffende gemeenschappelijke regels voor de binnenlandse markt voor elektriciteit, 94/C123/01, PB C123 van 04.05.1994, pp. 1 tot 25*.

- le compromis de la présidence espagnole du 8 décembre 1995.

Toutes ces étapes ont été précédées ou suivies de discussions au sein du Conseil européen des Ministres de l'Energie⁹ qui ont abouti à la position commune du 25 juillet 1996.

Précisons encore, en préambule, que le texte de la position commune définit la distribution comme étant "le transport d'électricité sur des réseaux de distribution à moyenne et à basse tension aux fins de fourniture à des clients"¹⁰, les clients pouvant être des clients grossistes ou finals d'électricité et les compagnies de distribution. Le client grossiste est "toute personne physique ou morale, si son existence est reconnue par les Etats membres, qui achète ou vend de l'électricité et qui n'assure pas de fonctions de transport, de production ou de distribution à l'intérieur ou à l'extérieur du réseau où elle est installée"¹¹. Le client final est "le client achetant de l'électricité pour sa consommation propre"¹².

2. Règles d'organisation du secteur de la distribution

2.1. Initialement, la première proposition de directive du Conseil du 24 février 1992, dite proposition "Cardoso"¹³, en vue de la libéralisation du secteur définissait, aux articles 5 à 7, les conditions d'accès au transport et à la distribution.

Pour la distribution, l'article 5 § 1 du projet énonçait que les Etats membres devaient autoriser, moyennant le respect de certains critères préétablis sur une base non discriminatoire, la construction ou l'exploitation de lignes de distribution sur leur territoire. Une réserve était toutefois, d'emblée, apportée à cette disposition puisque le paragraphe 3 du même article précisait que "les Etats membres peuvent refuser ou différer l'octroi d'une autorisation si les capacités existantes (...) de distribution (...) permettent de faire face aux besoins à un prix raisonnable et équitable".

L'article 7 prévoyait, pour sa part, que les producteurs et fournisseurs d'électricité devaient pouvoir approvisionner, soit leurs propres établissements ou filiales, soit d'autres clients au moyen du réseau interconnecté, sous réserve de la conclusion d'accords avec les gestionnaires des réseaux de transport et de distribution concernés.

- het compromis van het Spaans voorzitterschap van 8 december 1995.

Al deze etappes werden voorafgegaan of gevolgd door besprekingen binnen de Europese Raad van Ministers voor Energie⁹, die uiteindelijk geleid hebben tot het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

Laten wij er eerst op wijzen dat de tekst van het gemeenschappelijk standpunt 'distributie' van elektriciteit definieert als zijnde "het transport van elektriciteit langs midden- en laagspanningsdistributienetten met het oog op de levering aan afnemers"¹⁰ waarbij de klanten zowel grootafnemers als eindafnemers van elektriciteit kunnen zijn en ook distributiemaatschappijen. Een grootafnemer is "mits door de LidStaten als dusdanig erkend, elke natuurlijke of rechtspersoon die elektriciteit koopt of verkoopt en niet zorgt voor de functies transmissie, productie of distributie binnen of buiten het net waarop hij aangesloten is"¹¹. De eindafnemer is "een afnemer die elektriciteit koopt voor eigen verbruik"¹².

2. Organisatieregels voor de distributiesector

2.1. Oorspronkelijk legde het eerste voorstel van richtlijn van de Raad van 24 februari 1992 -het zogenaamde "Cardoso-voorstel"¹³- in de artikels 5 tot 7 de toegangsvoorwaarden tot transport en distributie vast, en dit met het oog op de liberalisering van de sector.

Voor de distributie bepaalde artikel 5 §1 van het ontwerp dat de Lidstaten mits naleving van bepaalde, vooraf op een niet-discriminerende basis vastgelegde criteria, de bouw of de exploitatie van distributielijnen op hun grondgebied moesten toelaten. Van meet af aan echter werd een voorbehoud op deze bepaling ingebouwd aangezien §3 van datzelfde artikel bepaalde dat "de Lidstaten de toekenning van een vergunning kunnen weigeren of uitstellen indien de bestaande distributiecapaciteiten (...) voldoende zijn om de behoeften tegen een redelijke en billijke prijs in te vullen".

Artikel 7 voorzag van zijn kant dat de elektriciteitsproducenten en -leveranciers de mogelijkheid moesten geboden worden, hetzij eigen instellingen of dochterbedrijven, hetzij andere klanten te bevoorraden via het koppelnet, op voorwaarde van een akkoord met de beheerders van de betrokken transport- en distributienetten.

⁹ Document du Conseil 8811/96 du 16 juillet 1996.

¹⁰ Article 2 (6) de la position commune du 25 juillet 1996.

¹¹ Article 2 (8) de la position commune du 25 juillet 1996.

¹² Article 2 (9) de la position commune du 25 juillet 1996.

¹³ Nom du Commissaire européen en charge de l'Energie, à cette époque.

⁹ Document van de Raad 8811/96 van 16 juli 1996.

¹⁰ Artikel 2 (6) van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

¹¹ Artikel 2 (8) van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

¹² Artikel 2 (9) van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

¹³ Naam van de Europese Commissaris die destijds voor Energie verantwoordelijk was.

A l'inverse, tout client établi sur un territoire donné devait pouvoir s'approvisionner en électricité auprès d'un producteur ou fournisseur d'électricité établi dans le même Etat ou dans un autre, au moyen du réseau interconnecté, sous réserve de la conclusion d'accords avec les gestionnaires des réseaux de transport et de distribution concernés.

Cet article de la proposition de directive Cardoso introduisait donc le mécanisme d'accès des tiers au réseau obligatoire, dès lors que l'opérateur concerné en faisait la demande.

L'accès obligatoire des tiers au réseau est un régime par lequel les compagnies de transmission et de distribution sont tenues d'offrir, contre une rémunération raisonnable, l'accès à leur réseau à certaines entités éligibles, dans la mesure où une capacité de transmission ou de distribution est disponible.

Les Etats membres pouvaient réserver cette forme d'utilisation du réseau aux entreprises industrielles dont la consommation individuelle totale d'électricité excédait 100 GWh par an¹⁴ ou une quantité inférieure spécifiée par l'Etat membre.

Les compagnies de distribution, en tant que telles, bénéficiaient d'un accès obligatoire au réseau de transport pour autant que, séparément ou en association, leurs ventes totales dépassaient au moins 3% de la consommation totale d'électricité dans l'Etat concerné (ou une proportion moindre spécifiée par l'Etat membre). Pour terminer ces quelques considérations sur la directive Cardoso, mentionnons encore qu'aux termes de l'article 16 § 1, les Etats membres définissaient les droits et les obligations de service public assignés aux compagnies de distribution, ainsi que les droits et les obligations de leurs clients. Il est intéressant de noter qu'il s'agissait là du seul article de la directive où il était question d'obligations de service public.

2.2. Lorsqu'il vote le 17 novembre 1993 les amendements qu'il souhaite voir apportés au texte, le Parlement européen abroge le contenu de l'article 5. Tout en maintenant la possibilité d'un accès obligatoire des tiers au réseau, il introduit d'autre part une variante à celui-ci sous forme d'un accès négocié au réseau, aux termes d'un nouvel article 16, §§ 2ter et 2quater. Il maintient l'article 16 § 1 selon lequel les Etats membres définiront les droits et les obligations d'intérêt économique général des compagnies de distribution ainsi que les droits et les obligations de leurs clients.

Ook omgekeerd moet elke klant die op een bepaald grondgebied gevestigd is, zijn elektriciteit door middel van het koppelnet kunnen betrekken bij een elektriciteitsproducent of -leverancier gevestigd in dezelfde of in een andere staat, op voorwaarde van een akkoord met de beheerders van de betrokken transport- en distributienetten.

Dit artikel van het Cardoso-voorstel van richtlijn voerde dus het mechanisme in van verplichte Third Party Access, van zodra de betrokken operator daartoe een aanvraag indiende.

De verplichte toegang van derden tot het net is een stelsel waarbij de transmissie- en distributiemaatschappij verplicht zijn om tegen een redelijke vergoeding, toegang te verlenen tot hun net voor bepaalde entiteiten die in aanmerking komen, in zoverre transmissie- of distributiecapaciteit beschikbaar is.

De Lidstaten konden deze vorm van netgebruik voorbehouden aan industriële bedrijven waarvan het totale individuele elektriciteitsverbruik meer dan 100 GWh per jaar¹⁴ bedroeg of een lagere door de Lidstaat vastgelegde hoeveelheid overschreed.

De distributiemaatschappijen als dusdanig, genoten van een recht op toegang tot het transportnet in zoverre hun totale verkoop, afzonderlijk of in associatie, meer bedroeg dan minstens 3% van het totale elektriciteitsverbruik in de Staat in kwestie (of een lager percentage zoals bepaald door de Lidstaat). Ter beëindiging van deze overwegingen aangaande de richtlijn "Cardosa" willen we nog vermelden dat overeenkomstig het artikel 16 § 1 het de Lidstaten waren die de rechten en de plichten dienden te definiëren van de openbare dienst waargenomen door de distributiebedrijven.

Het is interessant te weten dat dit het enige artikel was van de richtlijn waar er sprake was van de verplichtingen van de openbare dienst.

2.2. Wanneer het Europese Parlement op 17 november 1993 stemt over de amendementen die het aan de tekst aangebracht wil zien, wordt de inhoud van artikel 5 herroepen. De mogelijkheid tot verplichte toegang van derden tot het net blijft wel behouden, maar er wordt een variante ingevoerd in de vorm van een toegang tot het net na onderhandeling (Negotiated Third Party Access - NTPA). Deze variante vindt uitdrukking in een nieuw artikel 16 § 2ter en 2quater. Het artikel 16 § 1 blijft behouden stellende dat de Lidstaten de rechten en plichten zullen vastleggen die van algemeen economisch belang zijn in hoofde van de distributiebedrijven, alsook de rechten en plichten van hun klanten.

¹⁴ Il n'existe pas de tels clients raccordés au réseau de distribution en Belgique mais ce n'est pas nécessairement le cas dans d'autres Etats membres.

¹⁴ In België zijn geen dergelijke klanten op het distributienet aangesloten, maar dat is niet per se zo in de andere Lidstaten.

On remarquera toutefois, qu'il n'est plus question ici "d'obligations de service public" mais "d'obligations d'intérêt économique général" et ce, en vue de se rapprocher du libellé de l'article 90 § 2 du Traité de Rome.

Dans un nouvel article 4a, il élargit par ailleurs le concept de missions d'intérêt général à toutes les "entreprises opérant dans le secteur de l'électricité".

2.3. Suite aux amendements du Parlement, la Commission présente, au Conseil des Ministres en février 1994, la proposition modifiée de directive, dite Matutès¹⁵, qui reprend un certain nombre des modifications proposées par le Parlement:

- abrogation de l'article 5 de la directive "Cardoso";
- introduction de l'accès négocié des tiers au réseau en lieu et place de l'accès obligatoire et, dans le cas où le consommateur industriel est raccordé au réseau de distribution, l'accès au réseau doit faire l'objet d'une négociation avec la compagnie de distribution qui gère le réseau auquel ce consommateur est raccordé (article 21 de la directive "Matutès");
- maintien des droits et obligations de service public assignés aux compagnies de distribution (on retrouve ici le libellé qui prévalait dans la directive dite Cardoso, sans référence à l'intérêt économique général);
- extension des obligations de service public aux sociétés de production et de transport.

Dans la proposition "Matutès", les consommateurs éligibles (c'est-à-dire ceux qui peuvent recourir au mécanisme de l'accès négocié des tiers au réseau ou ATRN) sont les clients industriels tels que définis dans la proposition "Cardoso" ainsi que les compagnies de distribution elles-mêmes, qui peuvent négocier un accès au réseau de transport.

La proposition modifiée de directive fut alors transmise au Conseil des Ministres, conformément au prescrit de l'article 189B du Traité lorsqu'on se trouve dans le cadre d'une procédure de codécision, en vue d'arrêter une position commune.

2.4. Des discussions survenues au sein du Conseil des Ministres de l'Energie, et aux termes de la position commune dégagée le 25 juillet 1996, on retiendra principalement, d'une part, les dispositions relatives à l'accès au réseau, et d'autre part, celles qui concernent les obligations de service public.

Men kan hier echter vaststellen dat er niet langer sprake is van verplichtingen van een "openbare dienst", maar van "verplichtingen van algemeen economisch belang" en dit met de bedoeling dichter aan te sluiten bij de bewoordingen van artikel 90 § 2 van het Verdrag van Rome.

In een nieuw artikel 4a wordt trouwens het concept van opdrachten van algemeen belang verruimd naar alle "bedrijven die in de elektriciteitssector actief zijn".

2.3. Na de amendementen door het Parlement legt de Commissie in februari 1994 aan de Ministerraad het gewijzigde voorstel van Richtlijn voor, het zogenaamde Matutès-voorstel¹⁵, dat een aantal door het Parlement voorgestelde wijzigingen overneemt:

- wijziging van artikel 5 van de "Cardoso"-richtlijn;
- invoering van onderhandelde toegang van derden tot het net (NTPA) ter vervanging van de verplichte toegang; indien de industriële afnemer op het distributienet aangesloten is, is de toegang tot het net afhankelijk van onderhandelingen met het distributiebedrijf dat het net beheert waarop deze afnemer aangesloten is (artikel 21 van de "Matutès"-richtlijn);
- behoud van de rechten en plichten inzake openbare dienst toegekend aan distributiemaatschappijen (hier vinden wij de bewoordingen uit de zogenaamde Cardoso-richtlijn, zonder verwijzing naar het algemeen economisch belang);
- uitbreiding van de verplichtingen inzake openbare dienst naar productie- en transportbedrijven.

In het "Matutès"-voorstel zijn de in aanmerking komende afnemers (d.w.z. die afnemers die gebruik kunnen maken van het systeem van onderhandelde toegang van derden tot het net of NTPA) de industriële afnemers zoals gedefinieerd in het "Cardoso"-voorstel alsook de distributiemaatschappijen zelf, die toegang tot het transportnet kunnen onderhandelen.

Het gewijzigde voorstel van richtlijn werd vervolgens overgemaakt aan de Ministerraad overeenkomstig de bepalingen van artikel 189B van het Verdrag wanneer men te maken heeft met een medebeslissingsprocedure, dit met de bedoeling een gemeenschappelijk standpunt vast te leggen.

2.4. Uit de besprekingen die plaatsvonden binnen de Raad van Ministers voor Energie en de bewoordingen van het gemeenschappelijk standpunt zoals vastgelegd op 25 juli 1996, dient men in hoofdzaak te onthouden: enerzijds de bepalingen met betrekking tot de toegang tot het net, en anderzijds, de bepalingen betreffende de verplichtingen inzake openbare dienst.

¹⁵ Commissaire européen, successeur de Monsieur Cardoso à l'Energie.

¹⁵ Europese Commissaris, opvolger van de heer Cardoso op Energie.

L'accès au réseau reste essentiellement un accès négocié. Les clients éligibles, c'est-à-dire ceux qui peuvent bénéficier de l'ouverture du système et conclure des contrats de fourniture avec un fournisseur de leur choix, sont définis par les Etats membres (sauf les clients industriels consommant plus de 100 GWh par an, par site et autoproduction comprise, qui doivent être éligibles dans tous les cas) en vue d'ouvrir les marchés à concurrence d'un pourcentage croissant de ceux-ci (environ 23% au 1er janvier 1999, 28% au 1er janvier 2000 et 30% au 1er janvier 2003). Les entreprises de distribution, si elles ne sont pas déjà désignées comme clients éligibles, auront la capacité juridique de passer des contrats – comme si elles étaient éligibles – pour le volume d'électricité consommé par leurs clients désignés comme éligibles dans leur réseau de distribution et ce, en vue d'approvisionner ces clients.

Pour ce qui concerne les obligations de service public, le nouveau chapitre II du texte de la position commune, comporte un seul article 3 qui s'applique indistinctement tant à la distribution, qu'au transport et à la production d'électricité. Cet article est, pour l'essentiel, libellé comme suit: *"Les Etats membres, sur base de leur organisation institutionnelle et dans le respect du principe de subsidiarité, veillent à ce que les entreprises d'électricité (...) soient exploitées conformément aux principes de la directive, dans la perspective d'un marché de l'électricité concurrentiel et compétitif et s'abstiennent de toute discrimination pour ce qui est des droits et obligations de ces entreprises (...). En tenant pleinement compte des dispositions pertinentes du Traité, en particulier de son article 90, les Etats membres peuvent imposer aux entreprises du secteur de l'électricité des obligations de service public dans l'intérêt économique général (...). Ces obligations doivent être clairement définies, transparentes, non discriminatoires et contrôlables (...). Les Etats membres peuvent décider de ne pas appliquer certaines dispositions [de la directive] dans la mesure où [leur] application (...) entraverait l'accomplissement en droit ou en fait, des obligations imposées aux entreprises d'électricité dans l'intérêt économique général et dans la mesure où le développement des échanges n'en serait pas affecté dans une mesure qui serait contraire aux intérêts de la Communauté (...)"*.

3. Exploitation du réseau de distribution

3.1. Dans la première proposition de directive du Conseil du 24 février 1992, l'exploitation du réseau de distribution était organisée par les articles 16 à 22 en projet. L'article 16 § 2 énonçait ainsi que la tarification de l'énergie fournie aux clients pouvait être réglementée, afin de leur garantir une égalité de traitement, et que les Etats membres pouvaient obliger les compagnies de

De toegang tot het net blijft in hoofdzaak "onderhandeld". De in aanmerking komende klanten, d.w.z. de afnemers die gebruik kunnen maken van de openheid van het systeem en leveringscontracten kunnen afsluiten met een leverancier naar keuze, worden door de Lidstaten vastgelegd (behalve de industriële afnemers die, per site en zelfopwekking inbegrepen, meer dan 100 GWh per jaar verbruiken en die in elk geval in aanmerking genomen moeten worden) met de bedoeling de markten open te stellen volgens een toenemend percentage (ongeveer 23% van de markt per 1 januari 1999, 28% per 1 januari 2000 en 30% per 1 januari 2003). Ook de distributiebedrijven die zelf geen "in aanmerking komende afnemers" zouden zijn, zullen het recht krijgen contracten af te sluiten ter bevoorrading van die klanten binnen hun distributiegebied, die zelf wel weerhouden zijn als "in aanmerking komende afnemers".

Wat de verplichtingen inzake openbare dienst betreft bevat het nieuwe hoofdstuk II van de tekst van het gemeenschappelijk standpunt één enkel artikel 3 dat zonder onderscheid van toepassing is zowel op de distributie als op het transport en de productie van elektriciteit. Het artikel luidt in hoofdzaak als volgt: *"De Lidstaten dragen er, op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, zorg voor dat de elektriciteitsbedrijven (...) overeenkomstig de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd, teneinde een elektriciteitsmarkt met mededinging tot stand te brengen, en zij onthouden zich, wat rechten en plichten betreft, van discriminatie tussen die bedrijven (...). Met volledige inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 90, mogen de Lidstaten de elektriciteitsbedrijven openbare dienstverplichtingen in het algemeen economisch belang opleggen (...). Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn (...). De Lidstaten kunnen besluiten bepaalde bepalingen (van de richtlijn) niet toe te passen, voor zover de toepassing van die bepalingen zou verhinderen dat de elektriciteitsmaatschappijen zich in feite of in rechte kwijten van de hun in het algemeen belang van de economie opgelegde verplichtingen en voor zover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet beïnvloed wordt in een mate die strijdig is met het belang van de Gemeenschap (...)"*.

3. Exploitatie van het distributienet

3.1. In het eerste voorstel van richtlijn van de Raad van 24 februari 1992 werd de exploitatie van het distributienet georganiseerd door de artikels 16 tot 22 in ontwerp. Zo bepaalde het artikel 16 § 2: *dat de tarifiering van de energie, bezorgd aan de klanten, kon worden gereguleerd teneinde een gelijke behandeling te waarborgen, en dat de Lidstaten de distributeurs konden*

distribution à approvisionner les clients situés dans une zone donnée à concurrence de la quantité d'énergie pour laquelle ils n'exerçaient pas leur droit (ou parce qu'ils n'avaient pas ce droit) d'être approvisionnés par d'autres fournisseurs. Le paragraphe 4, enfin, introduisait le concept de gestionnaire du réseau en prévoyant que "les Etats membres désignent ou demandent aux entreprises propriétaires ou responsables de réseaux de distribution (y compris les lignes électriques qui en font partie) de désigner un gestionnaire du réseau chargé d'exploiter, d'entretenir et de développer le réseau de distribution dans une zone donnée, ainsi que ses interconnexions avec d'autres réseaux". Les Etats membres devaient aussi veiller à ce que ce gestionnaire du réseau exécute différentes tâches telles que:

1. veiller à la sûreté, à la fiabilité et à l'efficacité du réseau de distribution dans la zone qu'il couvre¹⁶;
2. développer et promouvoir la construction rapide de toutes nouvelles capacités de distribution nécessaires¹⁷;
3. s'abstenir de toute discrimination entre les utilisateurs ou catégories d'utilisateurs du réseau¹⁸;
4. préparer et publier annuellement un rapport, sur la qualité des fournitures et la qualité du service, qui sera adressé aux autorités publiques compétentes de la zone de desserte concernée et à celle des zones de desserte limitrophes¹⁹.

Un article 20 et un article 21 prévoyaient également la publication par le gestionnaire du réseau, un an après l'entrée en vigueur de la directive, de règles techniques établissant un certain nombre de spécifications techniques minimales qu'il lui appartiendrait d'appliquer aux utilisateurs, de manière objective et non discriminatoire, afin de ne pas empêcher indûment l'accès au réseau. Des contrats de raccordement et/ou d'utilisation du réseau devaient, dans ce contexte, être proposés à la demande des utilisateurs potentiels.

Enfin, un article 22, dont le contenu se retrouve aujourd'hui intégralement repris à l'article 12 de la position commune du 25 juillet 1996, énonçait déjà que "le gestionnaire du réseau doit préserver la confidentialité des informations commercialement

verplichten de klanten in een gegeven zone te bevoorraden, tot beloop van die hoeveelheid energie voor dewelke dezen hun recht op een bevoorrading door andere leveranciers niet uitoefenden (eventueel omdat zij een dergelijk recht niet genieten). Paragraaf 4 tenslotte voerde het concept van de netbeheerder in met de volgende bepaling: "De Lidstaten wijzen een netbeheerder aan of verlangen van de elektriciteitsbedrijven die eigenaar zijn van of verantwoordelijk voor de transmissienetten (met inbegrip van de elektriciteitslijnen die er deel van uitmaken) dat zij een netbeheerder aanwijzen, die in een bepaald gebied verantwoordelijk is voor de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissienet en de koppellijnen daarvan naar andere netten". De Lidstaten moesten er bijgevolg op toezien dat deze netbeheerder allerlei taken op zich nam, zoals:

1. toezien op de bedrijfszekerheid, betrouwbaarheid en doeltreffendheid van het distributienet in de bestreken zone¹⁶;
2. de snelle bouw van alle nodige nieuwe distributiecapaciteit ontwikkelen en bevorderen¹⁷;
3. zich onthouden van elke discriminatie tussen de gebruikers of categorieën van gebruikers van het net¹⁸;
4. jaarlijks een rapport opstellen en publiceren over de kwaliteit van de bevoorrading en de kwaliteit van de dienstverlening, rapport dat naar de bevoegde overheid van de bestreken zone opgestuurd wordt alsook naar de bevoegde overheid van de aangrenzende zones¹⁹.

Artikel 20 en artikel 21 voorzagen voorts in de publicatie door de netbeheerder, één jaar na het inwerkingtreden van de richtlijn, van technische regels die een aantal technische minimumspecificaties vastleggen die hij op objectieve en niet-discriminerende wijze op de gebruikers zal moeten toepassen om de toegang tot het net niet nutteloos te hinderen. Contracten voor aansluiting op en/of gebruik van het net moesten in deze context op verzoek aan potentiële gebruikers voorgesteld worden.

Tenslotte is er een artikel 22, waarvan de inhoud nu integraal overgenomen is in het artikel 12 van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996, en dat toen al bepaalde: "De distributienetbeheerder eerbiedigt de vertrouwelijkheid van de commercieel gevoelige

¹⁶ "dans le respect de l'environnement" sera rajouté dans le texte de la position commune du 25 juillet 1996.

¹⁷ Ce point ne se retrouve pas dans la position commune adoptée par le Conseil le 25 juillet 1996.

¹⁸ "notamment en faveur de ses filiales ou actionnaires" sera rajouté dans le texte de la position commune du 25 juillet 1996.

¹⁹ Ce point ne se retrouve pas dans la position commune adoptée par le Conseil le 25 juillet 1996.

¹⁶ "met bescherming van het milieu" zal in de tekst van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996 toegevoegd worden.

¹⁷ Dit punt staat niet in het gemeenschappelijk standpunt dat door de Raad op 25 juli 1996 goedgekeurd werd.

¹⁸ "met name ten gunste van eigen dochterondernemingen of aandeelhouders" zal toegevoegd worden in de tekst van het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

¹⁹ Dit punt staat niet in het gemeenschappelijk standpunt dat door de Raad op 25 juli 1996 goedgekeurd werd.

sensibles dont il a connaissance au cours de l'exécution de ses tâches".

3.2. Le 17 novembre 1993, le Parlement européen modifie fondamentalement l'article 16, en introduisant les innovations suivantes:

1. le paragraphe 2 introduit le principe selon lequel *"les Etats membres peuvent maintenir leurs droits de concession et ceux de leurs collectivités locales et régionales en matière de distribution. Les contrats liés à des opérateurs tiers sont négociés librement, sans préjudice des règles communautaires en la matière. Le terme de ces contrats ne peut être inférieur à quinze ans"*;
2. des paragraphes *2bis*, *2ter*, *2quarter* et *2quinquies* sont rajoutés prévoyant notamment que:
 - les sociétés de distribution bénéficient d'un monopole de fourniture aux clients finals, sur leur territoire;
 - les producteurs extérieurs au territoire couverts par le réseau peuvent négocier un accès à celui-ci pour conclure un contrat de fourniture avec une société de distribution et/ou un gros consommateur industriel. Le gestionnaire du réseau ou l'Etat membre peuvent refuser cet accès, notamment dans le cas où le contrat en question empêcherait le gestionnaire d'accomplir les missions de service public qui lui sont assignées.

Pour le reste, les amendements du Parlement européen simplifient les dispositions relatives au réseau de distribution et suppriment les articles 20 et 21 précités.

3.3. La proposition "Matutès" reprendra, pour une grande partie, les dispositions de la proposition initiale dite Cardoso mais retiendra la simplification proposée par le Parlement en supprimant les articles 20 et 21 de cette proposition initiale. Par contre, Matutès ne reprendra aucun des amendements du Parlement, relatifs aux paragraphes 2, *2bis*, *2ter*, *2quarter* et *2quinquies* de l'article 16.

3.4. En septembre 1994, la France présente une proposition qui introduit le système dit de l'acheteur unique (AU), en alternative au mécanisme de l'accès obligatoire des tiers au réseau prévu dans la proposition Cardoso et à celui de l'accès négocié de la proposition Matutès²⁰. Dans cette organisation du système électrique telle que suggérée par la France, la concurrence à la production est organisée selon un système d'appel d'offres, avec un gestionnaire unique du réseau de

²⁰ L'acheteur unique est un opérateur qui gère le réseau, organise seul la concurrence entre producteurs et, en quelque sorte, joue le rôle de centrale d'achats pour la plupart des consommateurs.

gegevens die hem bij de uitvoering van zijn taak ter kennis komen".

3.2. Op 17 november 1993 wijzigt het Europese Parlement fundamenteel het artikel 16, door de volgende vernieuwingen in te voeren:

1. Paragraaf 2 introduceert het principe dat zegt dat *"de Lidstaten hun concessierechten en die van hun lokale en regionale gemeenschappen op het gebied van distributie, kunnen behouden. De contracten die hen aan derde operatoren binden, worden vrij onderhandeld zonder afbreuk te doen aan de communautaire regels terzake. De termijn van deze contracten mag niet korter zijn dan 15 jaar"*.
2. De paragrafen *2bis*, *2ter*, *2quarter* en *2quinquies* worden toegevoegd en bepalen met name dat:
 - de distributiemaatschappijen een monopolie hebben voor de bevoorrading van de eindafnemers op hun grondgebied;
 - de producenten van buiten het door het net bestreken grondgebied, toegang tot het net kunnen onderhandelen om een bevoorradingscontract af te sluiten met een distributiemaatschappij en/of een groot industrieel afnemer. De netbeheerder of de Lidstaat kunnen die toegang weigeren, met name in het geval dat het contract in kwestie de beheerder zou verhinderen de hem toegewezen openbare dienst-opdrachten te vervullen.

Voor de rest vereenvoudigen de amendementen van het Europese Parlement de bepalingen met betrekking tot het distributienet en schaffen ze de hogergenoemde artikels 20 en 21 af.

3.3. Het "Matutès"-voorstel zal grosso modo de bepalingen van het oorspronkelijk zogenaamde Cardoso-voorstel overnemen, maar kiest voor de door het Parlement voorgestelde vereenvoudiging door de artikels 20 en 21 van dit oorspronkelijke voorstel af te schaffen. Matutès daarentegen zal geen van de amendementen van het Parlement met betrekking tot de paragrafen 2, *2bis*, *2ter*, *2quarter* en *2quinquies* van artikel 16, overnemen.

3.4. In september 1994 komt Frankrijk met een voorstel dat het systeem invoert van de zogenaamde exclusieve koper (EK), als alternatief voor het systeem van de verplichte toegang van derden tot het net zoals bepaald in het Cardoso-voorstel en als alternatief voor de onderhandelde toegang uit het Matutès-voorstel²⁰. Bij deze organisatie van het elektriciteitssysteem zoals door Frankrijk voorgesteld, wordt de concurrentie op productievlak georganiseerd volgens een systeem met

²⁰ De exclusieve koper is een operator die het net beheert, in zijn eentje de concurrentie tussen de producenten organiseert en in zekere zin de rol speelt van inkoopcentrale voor de meeste verbruikers.

transport, sans monopole d'exportation, ni d'importation. Par contre, l'organisation de la distribution est soumise au principe de subsidiarité. Dans l'esprit de la proposition française, la distribution est le client obligé de l'acheteur unique.

Sans s'opposer à priori à cette nouvelle proposition, le Conseil européen des Ministres de l'Energie rappellera toutefois, le 29 novembre de la même année, que toute solution choisie par les Etats membres, aux fins de la réalisation du marché intérieur de l'électricité, devra déboucher sur une ouverture équivalente et non discriminatoire des marchés. Le Conseil charge la Commission de vérifier que les deux approches (ATRN et AU) conduisent, dans un esprit de réciprocité, à des résultats économiques équivalents et, par conséquent, à un niveau directement comparable d'ouverture des marchés.

En réponse à la demande du Conseil, la Commission remettra, le 22 mars 1995, un rapport selon lequel certaines modifications au système de l'acheteur unique, tel que proposé par la France, sont proposées en vue d'assurer la réciprocité avec le modèle de l'ATRN.

Le 1er juin 1995, un nouveau Conseil des Ministres de l'Energie réaffirmera, à la lumière du rapport de la Commission, la nécessité de veiller à la coexistence équitable des deux systèmes d'ouverture du marché. Le Conseil insistera, en outre, sur la définition de conditions appropriées de transparence en matière de distribution *"afin de garantir que soit évitées toutes sortes de discriminations ou de comportements prédateurs, en particulier dans le commerce intercommunautaire"*.

3.5. Le 8 décembre 1995, l'Espagne présente, sous sa présidence du Conseil, une proposition modifiée de directive qui tente de concilier les exigences des partisans de l'acheteur unique et celles des défenseurs de l'accès des tiers au réseau.

En ce qui concerne la distribution, le 23ème considérant de la proposition de texte prévoyait que *"(...) des droits d'approvisionnement des clients situés dans une zone donnée peuvent être octroyés et un gestionnaire doit être désigné pour exploiter, entretenir et, le cas échéant, développer chaque réseau de distribution"*.

Avec cette nouvelle proposition de texte, les articles 10 et suivants, se présenteront quasiment sous leur forme définitive actuelle²¹:

1. article 10: *"Les Etats membres peuvent obliger les compagnies de distribution à approvisionner des*

²¹ Qui figure dans la position commune du 25 juillet 1996.

offerte-rondvraag, met één enkele transportnetbeheerder zonder uitvoer- noch invoermonopolie. De organisatie van de distributie daarentegen is onderworpen aan het subsidiariteitsprincipe. In de geest van het Franse voorstel is de distributie een verplichte afnemer van de exclusieve koper.

De Europese Raad van Ministers van Energie verzet zich a priori niet tegen dit voorstel, maar herinnert eraan op 29 november van hetzelfde jaar dat elke oplossing die door de Lidstaten weerhouden wordt om de Interne Markt voor elektriciteit tot stand te brengen, moet leiden tot een gelijkwaardige en niet-discriminerende openstelling van de markten. De Raad geeft de Commissie opdracht om na te gaan of beide systemen (NTPA en EK) in een geest van wederkerigheid leiden tot gelijkwaardige economische resultaten en daardoor tot een rechtstreeks vergelijkbaar niveau van openstelling van de markten.

Als antwoord op de vraag van de Raad zal de Commissie op 22 maart 1995 een verslag uitbrengen dat stelt dat bepaalde wijzigingen aan het door Frankrijk voorgestelde systeem van de exclusieve koper, voorgesteld worden om de wederkerigheid met het NTPA-model te verzekeren.

Op 1 juni 1995 zal een nieuwe Raad van Ministers voor Energie in het licht van het rapport van de Commissie opnieuw bevestigen dat toegezien moet worden op het billijk samenbestaan van beide systemen voor openstelling van de markt. Bovendien zal de Raad erop aandringen dat geschikte voorwaarden vastgelegd worden voor transparantie inzake distributie *"om ervoor te zorgen dat alle vormen van discriminatie of raidergedragingen, in het bijzonder in de intercommunautaire handel, vermeden worden"*.

3.5. Op 8 december 1995 legt Spanje, op dat moment Voorzitter van de Raad, een gewijzigd voorstel van richtlijn voor dat probeert de eisen van de voorstanders van de exclusieve koper en die van de NTPA-voorstanders, te verzoenen.

Wat de distributie betreft, bepaalde de 23ste 'overweging' van het voorstel van tekst dat *"(...) toeleveringsrechten aan afnemers die zich in een bepaalde zone bevinden, toegestaan kunnen worden en dat een beheerder aangesteld moet worden om elk distributienet te exploiteren, te onderhouden en gebeurlijk uit te bouwen"*.

Met dit nieuwe voorstel van tekst zien de artikels 10 en volgende er quasi in hun huidige definitieve vorm uit²¹:

1. artikel 10: *"De Lidstaten kunnen distributie-maatschappijen verplichten te leveren aan in een*

²¹ Zoals vermeld in het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

clients situés dans une zone donnée. La tarification de ces fournitures peut être réglementée, par exemple pour assurer l'égalité de traitement des clients en cause. Les Etats membres désignent ou demandent aux entreprises propriétaires ou responsables de réseaux de distribution de désigner un gestionnaire chargé d'exploiter, d'entretenir et le cas échéant, de développer le réseau de distribution dans une zone donnée, ainsi que ses interconnexions avec d'autres réseaux (...)".

2. article 11: "Le gestionnaire du réseau de distribution veille à assurer la sécurité du réseau de distribution d'électricité, sa fiabilité et son efficacité dans la zone qu'il couvre, dans le respect de l'environnement. En tout état de cause, il doit s'abstenir de toute discrimination entre les utilisateurs ou les catégories d'utilisateurs du réseau, notamment en faveur de ses filiales ou actionnaires".

3. article 12: "Le gestionnaire du réseau de distribution doit préserver la confidentialité des informations commercialement sensibles dont il a connaissance au cours de l'exécution de ses tâches".

Comme on le voit, les dispositions finales concernant l'exploitation du réseau de distribution ont été fortement simplifiées par rapport à la proposition initiale du Conseil du 24 février 1992.

A l'occasion du Conseil des Ministres du 20 juin 1996, un paragraphe sera encore ajouté à l'article 11 stipulant qu'"un Etat membre peut imposer au gestionnaire du réseau de distribution, lorsqu'il appelle les installations de production, de donner priorité à celles qui utilisent des sources d'énergie renouvelables ou des déchets ou qui exploitent un procédé de production combinant chaleur et électricité".

Cette disposition figure également, telle quelle, dans la position commune du 25 juillet 1996.

4. Conclusion

Comme il a été dit plus haut, une position commune a été adoptée, le 25 juillet 1996, conformément aux exigences de l'article 189B du Traité. Cette position commune fera, dans les prochains mois, l'objet d'une seconde lecture devant le Parlement européen.

Celui-ci pourrait proposer de nouveaux amendements au texte mais compte tenu de la difficulté qui a présidé à son élaboration, on ne s'attend pas à ce que surviennent des amendements significatifs bouleversant l'économie générale de la position commune.

bepaald gebied gevestigde afnemers. Er kan een tariefregeling voor dergelijke leveringen worden opgesteld, bijvoorbeeld om gelijke behandeling van de betrokken afnemers te waarborgen. De Lidstaten wijzen een distributienetbeheerder aan, of verlangen van de elektriciteitsbedrijven die eigenaar zijn van of verantwoordelijk zijn voor distributienetten, dat zij een netbeheerder aanwijzen. De distributienetbeheerder is verplicht in een bepaald gebied het distributienet en de koppellijnen daarvan naar andere netten te exploiteren, te onderhouden en eventueel te ontwikkelen (...)".

2. artikel 11: "De distributienetbeheerder draagt in zijn gebied, met inachtneming van het milieu, zorg voor een veilig, betrouwbaar en efficiënt elektriciteitsdistributienet. Hij discrimineert in geen geval tussen gebruikers of categorieën gebruikers van het net, met name niet ten gunste van eigen dochterondernemingen of aandeelhouders".

3. artikel 12: "De distributienetbeheerder verbiedt de vertrouwelijkheid van de commercieel gevoelige gegevens die hem bij de uitvoering van zijn taak ter kennis komen".

Men kan vaststellen dat de uiteindelijke bepalingen betreffende de exploitatie van het distributienet sterk vereenvoudigd zijn in vergelijking met het oorspronkelijke voorstel van de Raad van 24 februari 1992.

Naar aanleiding van de Raad van Ministers van 20 juni 1996 zal aan artikel 11 nog een paragraaf toegevoegd worden die bepaalt: "De Lidstaat kan de transmissienetbeheerder verplichten, bij het inschakelen van stroomproductie-eenheden prioriteit te geven aan productieinstallaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen, afvalstoffen of warmtekrachtkoppeling".

Deze bepaling staat als dusdanig ook in het gemeenschappelijk standpunt van 25 juli 1996.

4. Besluit

Zoals al eerder gezegd werd op 25 juli 1996 een gemeenschappelijk standpunt goedgekeurd overeenkomstig de voorschriften van artikel 189B van het Verdrag. Het gemeenschappelijk standpunt zal de komende maanden in tweede lezing aan het Europese Parlement voorgelegd worden.

Het Parlement zou nieuwe amendementen op de tekst kunnen voorstellen, maar gelet op de moeilijkheid waarmee de tekst tot stand gekomen is, verwacht men niet dat er ingrijpende amendementen zullen zijn die de algemene inhoud van het gemeenschappelijk standpunt overhoop zullen halen.

L'objectif poursuivi par la Commission et le Parlement européen est de pouvoir faire approuver le texte définitif de la directive lors du prochain Conseil européen des Ministres de l'Energie qui aura lieu vers la fin de l'année 1996.

Il appartiendra alors aux Etats membres de transposer la directive dans leur droit national. Il est intéressant de noter, à cet égard, que le délai maximal de transposition est de deux ans, à dater de l'entrée en vigueur de la directive mais, étant donné les spécificités techniques de son réseau d'électricité, la Belgique a obtenu – avec l'Irlande – un délai supplémentaire d'un an pour transposer la directive²².

Het is de bedoeling van de Commissie en het Europese Parlement de definitieve tekst van de richtlijn goed te keuren op de volgende Europese Raad van Ministers van Energie die eind 1996 plaatsvindt.

Het is dan aan de Lidstaten om de richtlijn in eigen nationaal recht om te zetten. Interessant in dit verband is dat de maximale termijn voor die omzetting twee jaar bedraagt, te rekenen vanaf de inwerkingtreding van de richtlijn, maar dat in verband met de specificiteiten van het elektriciteitsnet, België samen met Ierland een bijkomende termijn van één jaar gekregen heeft om de richtlijn om te zetten²².

d'ANGELO Alessandra
Conseiller Affaires
Européennes
et Institutionnelles
– Electrabel

FRAIX Jacques
Chef du Département des
Affaires Européennes et
Institutionnelles – Electrabel

d'ANGELO Alessandra
Adviseur Europese en
Institutionele Zaken –
Electrabel

FRAIX Jacques
Chef van het Departement
Europese en Institutionele
Zaken – Electrabel

²² Article 27 de la position commune adoptée le 25 juillet 1996.

²² Artikel 27 van het gemeenschappelijk standpunt dat goedgekeurd werd op 25 juli 1996.

RECHTSPRAAK JURISPRUDENCE

CONSEIL D'ETAT – 11 SEPTEMBRE 1992

Section d'Administration – 3ème Chambre

Siégeant: MM. Van Aelst, président et Wettinck

Mme Thomas

Avocats: Mes Henry, Pottier, B. Cambier et L. Cambier

GRENADE C/ ETAT BELGE – s.a. DISTRIGAZ

Transport de gaz • AR de déclaration d'utilité publique • Demande de suspension • Refus • Préjudice d'agrément • Caractère réparable

Un AR de déclaration d'utilité publique autorisant le transport de gaz dans une propriété privée ne peut être suspendue pour des raisons d'agrément personnel, notamment lorsque le préjudice subi est réparable en cas d'annulation ultérieure de l'arrêté.

Gasvervoer • KB tot verklaring van openbaar nut • Verzoek tot schorsing • Weigering • Genotsderving • Herstelbaar karakter

Een KB tot verklaring van openbaar nut voor het aanleggen van gasvervoerende in privé-eigendom, kan niet geschorst worden om reden van persoonlijke genotsderving wanneer het geleden nadeel herstelbaar is, in geval van latere vernietiging van het KB.

“... ”

Vu la requête introduite le 29 juillet 1992 par Albert Grenade qui demande la suspension de l'exécution de “l'arrêté royal du 5 juin 1992 déclarant d'utilité publique que l'établissement d'installations de transport de gaz par canalisations sur le territoire des communes de Dalhem, Blégny, Herve, Pépinster, Theux, Aywaille, Stoumont, Trois-ponts, Lierneux, Vielsalm, Gouvy, Houffalize et Bastogne, notamment en ses dispositions

concernant la commune de Stoumont, Division 5, Section C, n° 22A, 23A et 24 C;”

Vu la requête introduite le même jour par le même requérant qui demande l'annulation de cet acte;

Vu la loi du 19 juillet 1991 modifiant les lois sur le Conseil d'Etat coordonnées le 12 janvier 1973, en vue d'introduire un référé administratif;

Vu la note d'observations;

Vu le rapport de Mme Haubert, auditeur au Conseil d'Etat;

Vu la notification du rapport aux parties;

Vu la requête, introduite le 19 août 1992, par laquelle la société anonyme DISTRIGAZ demande à être reçue en qualité de partie intervenante;

Vu l'ordonnance du 2 septembre 1992 déclarant cette demande en intervention recevable en ce qui concerne la procédure de suspension;

Vu l'ordonnance du 26 août 1992, notifiée aux parties le 31 du même mois, fixant l'affaire à l'audience du 4 septembre 1992;

Entendu Mme le Conseiller Thomas en son rapport;

Entendu, en leurs observations, Me P. Henry, avocat, comparaisant pour le requérant, Me E. Gillet, loco Me P. Lambert, avocat, comparaisant pour la partie adverse et Me L. Cambier, avocat, comparaisant pour la requérante en intervention;

Entendu Mme l'auditeur Haubert en son avis conforme;

Vu le titre VI, chapitre II, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Considérant que le requérant, chirurgien en fin de carrière, actuellement domicilié à Verviers, a fait l'acquisition d'une vaste propriété sur le territoire de la commune Stoumont, en bordure de l'Amblève, que cette propriété comprend des parcelles situées sur le tracé de la canalisation de gaz Dalhem-Bastogne concernée par la déclaration d'utilité publique objet de l'acte attaqué et par la concession accordée à la société anonyme Distrigaz par un arrêté royal du 1er juillet 1992; qu'au cours de l'enquête publique, le requérant a déclaré s'opposer "au tracé qui détruirait une jeune plantation de feuillus";

Considérant que selon l'article 17, § 2 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, "la suspension de l'exécution ne peut être ordonnée que si des moyens sérieux susceptibles de justifier l'annulation de l'acte ou du règlement attaqué sont invoqués et à condition que l'exécution immédiate de l'acte ou du règlement risque de causer un préjudice grave difficilement réparable";

Considérant que le requérant décrit son "préjudice grave et irréparable" en ces termes:

"L'arrêté attaqué autorise la S.A. Distrigaz à commencer les travaux deux mois après notification de celui-ci, soit le 1er septembre 1992 (article 10, alinéa 3, de la loi du 12 avril 1965). Or, ces travaux impliqueront pour le requérant des inconvénients et des nuisances graves susceptibles de créer une situation irréversible difficilement réparable. En effet, outre la destruction des plantations et donc d'une majeure partie de la propriété que le requérant s'est constituée pour savourer une retraite paisible dans une zone (zone d'intérêt paysager), où il était en droit d'espérer une telle retraite, de tels travaux seront constitutifs d'un trouble possessoire illégal, exposant le requérant à la perte quasi totale de son droit de "jouissance paisible, utile et durable de sa propriété".

Dès lors, le préjudice sera constitué tant par un préjudice patrimonial difficilement réparable (remplacement de

plantation) que par un préjudice irréparable, constitué par la négation de l'exercice du droit de propriété";

Considérant que le préjudice patrimonial découlant de la destruction des plantations n'est pas difficilement réparable puisque, de l'aveu du requérant lui-même, les jeunes arbres abattus pourront être remplacés en cas d'annulation;

Considérant qu'il est constant que les parcelles litigieuses ne sont pas visibles de l'habitation du requérant et sont éloignées de celle-ci de plusieurs centaines de mètres, que le trouble de jouissance allégué par le requérant se limite à la diminution temporaire d'un agrément qu'il trouve dans une partie de son bien; que le requérant n'a pas démontré que cette atteinte serait grave au point de justifier le préjudice subi par la collectivité en cas de suspension de la déclaration d'utilité publique litigieuse;

Considérant que la demande de suspension ne satisfait pas à une des conditions requises par l'article 17 § 2 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;

décide

Article unique

La demande de suspension de l'exécution de l'acte attaqué est rejetée

..."

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE LEUVEN – 12 SEPTEMBER 1995

5de Kamer

Zetelend: dhr Haex

Advokaten: Mrs Wierinckx en De Raeymaeker loco Vancaeneghem

c.v. P.B.E. T/ c.v. MEKA

**Betaling van het verbruik • Betwisting
over identiteit van de abonnee •
Schijntoestand**

**Paiement de la consommation •
Contestation sur l'identité de l'abonné •
Théorie de l'apparence**

Wanneer iemand om een aansluiting verzoekt op naam van een vennootschap, waarna deze laatste aan de verdeler verzoekt de facturen te verzenden naar de maatschappelijke zetel en vervolgens een aantal facturen betaalt, dan wekt de vennootschap onmiskenbaar het vertrouwen bij de verdeler dat zij als debiteur dient aangemerkt te worden. Zulke houding van de vennootschap roept een schijntoestand in het leven waarop de verdeler ter goeder trouw mocht voortgaan. De vennootschap is bijgevolg gehouden de latere geprotesteerde facturen te betalen.

Lorsque quelqu'un sollicite un raccordement au nom d'une société et que ce dernier demande au distributeur d'envoyer les factures au siège social qui paye par la suite un certain nombre de factures, la société fait croire incontestablement au distributeur qu'elle doit être considérée comme la débitrice. Une telle attitude de la société crée une situation apparente à laquelle le distributeur peut se fier de bonne foi. En conséquence, la société est tenue de payer les factures contestées ultérieurement.

“...

Dat de vordering ertoe strekt verweerster te horen veroordelen tot betaling aan eiseres van de som van 225.402 frank, meer de intresten als ook tot een forfaitaire schadevergoeding van 10%, hetzij de 22.540 F, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, dit alles hoofdens facturen;

Overwegende dat de vordering regelmatig werd ingesteld en ontvankelijk is;

I. DE FEITEN

Overwegende dat er tussen partijen betwisting bestaat nopens twee facturen ingevolge elektriciteits- of energielevering naar het pand gelegen te Betekom, Zeypraat nr. 81, meer bepaald de tussentijdse factuur de dato 22.12.1992 voor een bedrag van 15.800 F. en de eindafrekening, factuur de dato 31.12.1992, voor een bedrag van 209.602 F;

Overwegende dat het pand gelegen te Betekom, Zeypraat 81 ingevolge huurovereenkomst de dato 31.01.1991 werd gehuurd door de heer Boey voor een vaste duur van zes jaar, met ingang van 15.02.1991;

dat op datum van 15.02.1991 een overeenkomst van onderhuur met betrekking tot hogervermeld pand werd afgesloten met verweerster de CV Meka;

Overwegende dat uit de bijgebrachte stukken blijkt alsdat de abonnements-

overeenkomst met eiseres, werd afgesloten door de heer Boey en dit voor rekening van verweerster, door de heer Boey werd de verklaring ingevuld op naam van de heer Kampmann, zaakvoerder van verweerster en ondertekend met zijn eigen handtekening;

Overwegende dat niet wordt betwist dat door verweerster de facturen lopende over de verbruiksperiode maart 1991 tot en met november 1992, in totaal zeven facturen, werden betaald;

dat verweerster eiseres zelfs verzocht om de facturen te adresseren aan haar maatschappelijke zetel (op het abonnement werd het leveringsadres als factuuradres opgegeven);

Overwegende dat verweerster, begin 1993 bij ontvangst van de facturen de dato 28.12.1992 en 31.12.1992, deze facturen heeft geprotesteerd, stellende dat het abonnementscontract werd afgesloten met de heer Boey en dat deze laatste de firma niet kon of mocht verbinden;

II. BEVOEGDHEID

Overwegende dat verweerster de bevoegdheid *ratione loci* van deze rechtbank betwist, op grond van haar ontkennen van het bestaan van de verbintenis die de oorzaak vormt van de vordering van eiseres;

Overwegende dat ten deze de bevoegdheid van de rechtbank wordt bepaald door hetgeen eiseres in haar dagvaarding stelt, derwijze dat de rechtbank *ratione loci* bevoegd is op grond van art. 624, 2e Ger. Wetb., in de plaats waar de gestelde verbinte-

nis moet uitgevoerd worden Betekom is;

Overwegende dat eiseres genoegzaam aantoonde dat zij geen handelaar is, zodat zij haar vordering terecht heeft gericht tot de rechtbank van eerste aanleg;

III. TEN GRONDE

Overwegende dat de rechtsverhouding tussen partijen principieel van gemengd contractueel – reglementaire aard is, doch in casu enkel het al dan niet bestaan van een contractuele band tussen partijen aan de orde is;

Overwegende dat niet ernstig wordt betwist dat de abonnementsverbintenis met eiseres niet werd afgesloten door verweerster, nu de handtekening op de verbintenis niet van de zaakvoerder afkomstig is, doch van een derde, in de persoon van de heer Boey;

Overwegende dat anderzijds evenmin betwist is dat de facturen van eiseres naar verweerster, voortspruitende uit de abonnementsverbintenis, telkens door verweerster werden betaald en dat verweerster zelf ter kennis bracht aan eiseres dat de facturen aan haar maatschappelijke zetel moesten worden gericht;

dat in zoverre de voorgaande houding door verweerster al niet reeds wijst op de uitvoering van de basisovereenkomst met eiseres, verweerster aldus onmiskenbaar bij eiseres het vertrouwen heeft gewekt dat zij als debiteur voor de facturen inzake energieleve-

ring met betrekking tot het pand gelegen te Betekom, Zeypraat 81, moest aangemerkt worden;

Overwegende dat inderdaad verweerster door haar eigen houding een schijntoestand in het leven heeft geroepen, waarop eiseres ter goeder trouw mocht voortgaan (zie Cass. 20.06.88, Arr. Cass. 1987-88, 1365);

Overwegende dat daarenboven de onderlinge contractuele beschouwing tussen verweerster en de heer Boey voor eiseres een res inter alias acta is en haar dienvolgens bij toepassing van art. 1165 B.W. niet tegenstelbaar is;

Overwegende dat dienvolgens de vordering van eiseres gegrond is, zoals hierna bepaald;

Overwegende dat het schadebeding kan toegekend worden op basis van de door eiseres aangehaalde factuurvoorwaarden, doch bij gebreke aan nadere toelichting slechts moratoire intresten kunnen worden toegekend vanaf de datum van ingebrekestelling de dato 15.02.1992 (art. 1153 B.W.);

OM DEZE REDENEN,

DE RECHTBANK,

Rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg;

Verklaart de eis ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Veroordeelt verweerster om te betalen aan eiseres de som van 225.402 F, vermeerderd met de moratoire intresten

vanaf 15.02.1992 tot de datum van dagvaarding, waarna met de gerechtelijke intresten tot de volledige betaling;

Veroordeelt verweerster tevens tot betaling aan eiseres van een bedrag van 22.540 F hoofdens schadebeding, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten vanaf de datum van dagvaarding;

..."

Opmerking

Tegen dit vonnis werd beroep aangekondigd.

Remarque

Ce jugement a été frappé d'appel.

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE LEUVEN – 21 SEPTEMBER 1995

5de Kamer

Zetelend: dbr Haex

Advokaten: Mrs. Wierinckx en Kamers

c.v. P.B.E. T/ VANDENPLAS-DEWAELE

Betaling van het verbruik • Identiteit van de abonnee • Handelszaak • Persoonlijke verbintenis • Schuld m.b.t. beroep echtgenote • Gemeenschappelijk vermogen echtgenoten

Paiement de la consommation • Identité de l'abonné • Entreprise commerciale • Obligation personnelle • Dette en rapport avec la profession de l'épouse • Patrimoine commun des époux

Wanneer iemand persoonlijk om een aansluiting verzoekt op naam van zichzelf en op naam van de handelszaak van zijn echtgenote, wordt hij geacht zich ook persoonlijk verbonden te hebben en is hij persoonlijk medeverantwoordelijk voor de betaling van het verbruik. Verhaal op het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten is in dit geval mogelijk.

Lorsque quelqu'un demande personnellement un raccordement en son propre nom et au nom de l'entreprise commerciale de son épouse, il est présumé s'être également engagé à titre personnel et il est donc personnellement co-débitéur du paiement des consommations. En cette hypothèse, il est possible de faire appel au patrimoine commun des époux.

"...

Gezien de inleidende dagvaarding dd. 11.4.1994 ten verzoeke van eiseres betekend op 11.4.1994 door gedingdeurwaarder P. Hendrickx, met

standplaats te Leuven, en ertoe strekend verweerders te horen veroordelen in betaling van 435.490 F, solidaire, in solidum, de ene bij gebreke van de andere, meer de verwijl-intresten vanaf de faktuurdata, de

gerechtelijke intresten en de kosten en het tussen te komen vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad.

Gezien de hervatting van het geding door Mr. M. Dewael als curator van het

faillissement van Vlayen Nelly (vonnis Rechtbank van Koophandel Leuven dd. 13.9.1994).

Gezien de tegenvordering ingesteld door verweerder bij conclusies dd. 27.6.1994 ertoe strekkende eiseres te horen veroordelen in betaling van een schadevergoeding van 100.000 F wegens onrechtmatige schorsing van de stroomlevering.

De vorderingen werden regelmatig ingesteld en is ontvankelijk.

Partijen en hun raadslieden werden overeenkomstig art. 750 in kennis gesteld van de rechtsdag bij gewone brief dd. 20.12.1994.

De heer Vandenplas noch zijn raadsman verschenen ter zitting maar er werden voor hem wel conclusies neergelegd zodat huidige vonnis ook tegenover hem op tegenspraak gewezen wordt (art. 750 - 804 Ger. W.)

I. DE BEVOEGDHEID

Verweerders werpen in conclusies dd. 27.6.1992 ten onrechte de onbevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg op. De heer Vandenplas erkent dat hij geen handelaar is. De vordering wordt ook tegen hem gesteld zodat de rechtbank van koophandel niet bevoegd is maar wel de rechtbank van eerste aanleg.

De vraag of hij 'buiten zake dient gesteld' zoals hij in conclusies voorhoudt betreft de grond van de zaak en niet de bevoegdheid.

II. SAMENVATTING FEITELIJKE GEGEVENS

De vordering strekt ertoe betaling te bekomen van een aantal facturen voor de levering van elektriciteit in de loop van het jaar 1993 aan een Car Wash te Diest uitgebaat door Mevr. Vlayen, echtgenote van de heer Vandenplas.

Het leveringscontract werd op 12.4.1990 ingevuld en ondertekend door de heer Vandenplas met vermelding van 'Vandenplas Dicar, voornaam

Willy Florent Roger' als identiteit van de abonnemementhouder.

De facturen en briefwisseling werden steeds, zonder enige protest op dit punt, verstuurd op naam van Vandenplas-Dicar.

De uitbating zelf blijkt echter te gebeuren op naam van Mevr. Vlayen, die ingeschreven is in het handelsregister en failliet verklaard werd zoals hoger vermeld.

Tussen partijen werd een afbetalingsplan overeengekomen dat echter niet gevolgd werd.

III. TEN GRONDE

1. De curator van het faillissement Vlayen gedraagt zich als naar recht zowel wat de bevoegdheid als wat de gegrondheid van de vordering betreft.

In de conclusies dd. 27.6.1994, genomen voor de heer en Mevr. Vandenplas-Vlayen wordt de vordering ten onrechte betwist.

Mevr. Vlayen is als uitbaatster van de car-wash gehouden tot betaling van de facturen. Dit wordt op zich niet betwist, noch in de conclusies genomen door haar persoonlijke raadsman, noch door de curator.

De gefactureerde bedragen werden in het verleden nooit betwist, integendeel o.m. per brief dd. 13.7.1993 werd om een afbetalingsregeling verzocht zonder enig voorbehoud aangaande het totale bedrag.

Het protest, voor het eerst in conclusies geformuleerd, zonder concrete betwisting van de facturering is niet alleen laattijdig maar mist klaarblijkelijk elke grond, minstens kan dit niet beoordeeld worden.

De laatste factuur dd. 15.12.1993 vermeldt uitdrukkelijk de meterstanden en terzake wordt geen betwisting opgeworpen.

Gelet op het faillissement dient enkel het bedrag bepaald dat eventueel in het passief dient opgenomen.

2. De heer Vandenplas is mede gehouden tot betaling van de facturen.

Het gaat om schulden aangegaan in het kader van het beroep van zijn echtgenote, zodat alleszins verhaal mogelijk is op het gemeenschappelijk vermogen (art. 1414 B.W.). Zoals hoger aangehaald werd hij in het leveringscontract vermeld als abonnemementhouder en hij betwist niet dit contract persoonlijk ondertekend te hebben. Hij vermeldde niet opgetreden te zijn namens zijn echtgenote. Als medecontractant kan hij derhalve ook persoonlijk aangesproken worden.

Over het al dan niet deelbaar karakter van de schuld wordt geen betwisting opgeworpen.

3. De tegenvordering is manifest ongegrond. Gelet op de omvang van de niet betaalde facturen, de herhaalde aanmaningen, de hoeveelheid elektriciteit die afgenomen werd en het niet nakomen van de afbetalingsfaciliteiten ging eiseres terecht tot schorsing van de levering over.

4. Gelet op de aard van de betwisting en de manifeste ongegrondheid ervan dient het vonnis uitvoerbaar verklaard bij voorraad.

OM DEZE REDENEN,

DE RECHTBANK,

In eerste aanleg, op tegenspraak;

Verleent akte aan de curator M. Dewael dat hij niet verder aandringt wat de tegeneis betreft;

Verklaart de hoofd- en tegenvordering ontvankelijk maar enkel de hoofdvordering gegrond zoals hierna bepaald, de tegenvordering ongegrond;

Begroot de schuldvordering op te nemen in het passief van het faillissement van Vlayen Nelly (vonnis rechtbank van koophandel Leuven dd. 13.9.1994) op 435.490 F meer de verwijlrenten vanaf de vervaldata, de gerechtelijke intresten, deze intresten eventueel te beperken overeenkomstig art. 451, lid 1 Faill. W., en de kosten;

Veroordeelt de heer Vandenplas Willy in solidum daarmee in betaling aan eiseres van 435.490 F meer de verwijntresten vanaf de vervaldata, de gerechtelijke intresten en de kosten; ...”

COUR D'APPEL DE MONS – 18 MAI 1995

Siégeant: M. Chevalier

Avocats: Mes Dumonceau loco Demoisy et Frèrejean

s.a. ELECTRABEL C/ JEHASSE

Mise à disposition d'énergie • Suspension • Limiteur de puissance • Exception d'inexécution • Absence d'abus de droit

Terbeschikkingstelling van energie • Schorsing • Vermogensbeperker • Exceptie van niet uitvoering • Geen rechtsmisbruik

La mise à disposition d'énergie est synallagmatique. Si, en cas de non-paiement, le distributeur procède au placement d'un limiteur de puissance électrique et à la suspension de la mise à disposition de gaz, il agit sur base des droits et obligations réciproques des parties sans commettre un abus de droit.

Het ter beschikking stellen van energie scheidt wederkerige verbintenissen. Indien de verdeler ingeval van niet betaling, overgaat tot de plaatsing van een vermogensbeperker en tot de schorsing van de terbeschikkingstelling van gas, dan handelt hij op basis van de wederkerige rechten en verplichtingen der partijen zonder zich schuldig te maken aan rechtsmisbruik.

“...
Attendu qu'à bon droit, par des motifs que la cour adopte, le premier juge a décidé que la cause était urgente; que l'urgence existe encore actuellement;
Attendu que l'appelante a interrompu ses fournitures normales de gaz et d'électricité à l'immeuble occupé par l'intimée, et y a placé – conformément aux dispositions du décret dit “décret Busquin” – un disjoncteur de deux ampères;
Attendu que l'appelante se prévaut de l'exception non adimpleti contractus;
Attendu qu'en l'espèce, l'exception est recevable et fondée;
Attendu que la convention de fourniture d'énergie conclue par les parties est un contrat synallagmatique, fût-il un contrat d'adhésion;
Attendu que l'appelante dispose d'une

créance, non contestée, ancienne et importante, à plusieurs reprises, elle négocia avec l'intimée des plans d'apurement, que celle-ci ne respecta pas, et mit son abonnée en demeure; par lettre du 2 novembre 1992, elle rejeta les dernières propositions de règlement de l'intimée, considérées comme insuffisantes, et l'avertit qu' “à défaut d'encaisser notre créance, nous procéderons donc au placement d'un disjoncteur de deux ampères sur l'installation et à l'interruption de nos fournitures de gaz le 12 novembre 1992” (souligné dans le texte de la lettre);
Attendu que, dès lors, il n'est pas établi qu'en agissant comme elle le fit, l'appelante a abusé du droit contractuel qu'elle trouve dans la convention légalement formée entre les parties (cf Mons, 15 janvier 1985, J.T., 1985, p. 526);
Attendu que, pour le surplus, d'une part, l'application de l'exception d'inexécution ne requiert pas l'inter-

vention préalable du juge, d'autre part, de simples motifs d'équité dérivant, dans le cas concret, de la précarité de la situation familiale et pécuniaire de l'intimée, ne peuvent conduire à refuser l'application d'un principe général reconnu en matière contractuelle;
Attendu que, partant, c'est à tort que le premier juge a ordonné à l'appelante de rétablir l'approvisionnement normal en gaz et en électricité de l'immeuble occupé par l'intimée;
PAR CES MOTIFS,
LA COUR,
Statuant contradictoirement,
“...
Déclare l'appel recevable et fondé;
Met à néant l'ordonnance attaquée et réformant,
...”

N O T E

Le juge a considéré que la convention de fourniture d'énergie est un contrat synallagmatique fût-il un contrat d'adhésion. Toutefois le Conseil d'Etat a estimé par son Arrêt du 27 septembre 1988 (Sect.d'adm., 4ième Chambre – De Leener et Crts C/ s.a. Intercommunale d'électricité Asverlec et Unerg¹), que "les conditions de fournitures attaquées revêtent un caractère réglementaire; (...) qu'elles concernent une mission qui, selon la loi du 10 mars 1925 sur les distributions d'énergie électrique, est un service public, lui-même érigé en monopole de l'autorité publique – monopole des communes –, qu'elles sont fixées unilatéralement et sont valables vis à vis de tous;

(...) il n'est pas permis de raisonner comme si le rapport de droit entre le fournisseur de l'électricité et le particulier auquel le service est fourni faisait l'objet d'un contrat d'adhésion en droit civil; que ce point de vue est exclu par le caractère de service public caractérisant la fourniture d'électricité;"

Le caractère réglementaire des conditions générales n'exclut évidemment pas l'exception d'inexécution qui découle des relations synallagmatiques entre les parties.

¹ Publié notamment dans le JI du 9/12/1989 p. 716 et svr.

N O O T

De rechter was van oordeel dat de overeenkomst voor de levering van energie een wederkerig contract is, zelf in het geval van een adhesiecontract. De Raad van State heeft evenwel in zijn Arrest van 27 september 1988 (Admin. afd. 4de Kamer – De Leener en Cons. T/ n.v. Electriciteits-intercommunale Asverlec en Unerg¹), geoordeeld dat "de bestreden leveringsvoorwaarden een reglementair karakter hebben (...) dat zij betrekking hebben op een opdracht die, krachtens de wet van 10 maart 1925 op de verdeling van elektrische energie, een openbare dienstverlening betreft, die op zijn beurt een monopolie van de overheid – monopolie van de gemeenten – is; dat zij unilateraal worden vastgesteld en gelden voor iedereen;

(...) men mag de redenering niet aanbouden dat de rechtsverbodding tussen de leverancier van de elektriciteit en de privé-persoon aan wie de dienst wordt verleend, het voorwerp is van een adhesiecontract naar burgerlijk recht; dit standpunt is uitgesloten gegeven het karakter van openbare dienstverlening, eigen aan de levering van elektriciteit."

Het reglementaire karakter van de algemene voorwaarden sluit uiteraard de "exceptio non adimpleti contractus" niet uit, die voortvloeit uit de wederkerige betrekkingen tussen de partijen.

¹ Met name gepubliceerd in JI van 9/12/1989 blz. 716 en volg.

TRIBUNAL DE PREMIERE INSTANCE DE CHARLEROI – 10 MAI 1994

Siégeant: M. Lacroix, président

Avocats: Mes Rosart et Delvaux

s.p.r.l. BASTIN ET ROUART C/ s.a. ELECTRABEL

Avis de suspension de la mise à disposition d'énergie électrique • Reconnaissance de dette • Non-respect • Poursuite de la mise à disposition • Pas d'obligation • Absence d'abus de droit

Le distributeur d'énergie électrique est en droit de suspendre la mise à disposition d'énergie lorsque son client ne respecte pas ses engagements. L'avis de suspension ne constitue pas un abus de droit.

Bericht van schorsing van de terbeschikkingstelling van elektrische energie • Schulderkenning • Niet-eerbiediging • Voortzetting van de terbeschikkingstelling • Geen verplichting • Geen rechtsmisbruik

De elektriciteitsverdelers heeft het recht de terbeschikkingstelling van energie te onderbreken, indien de abonnee zijn verplichtingen niet nakomt. Het bericht van schorsing vormt geen rechtsmisbruik.

" ...

Vu la citation régulière, signifiée le 18

février 1994 par laquelle la S.P.R.L. Bastin et Rouart demande, vu l'urgence, de voir interdire à la S.A. Electrabel

de suspendre la fourniture d'énergie électrique de l'immeuble qu'elle occupe sous peine d'une astreinte de

1.000 Frs par jour;

Vu déposés à l'audience du 3 mai 1994 le dossier de la défenderesse ainsi que ses conclusions dûment visées;

Entendu les conseils des parties en leurs plaidoiries à la même audience;

Attendu que la demanderesse signale que la demande est devenue sans objet suite à son déménagement;

Attendu que la défenderesse estime la demande non recevable à défaut d'urgence et en tous cas non fondée;

Attendu que la demanderesse a lancé citation dès la réception du courrier de la S.A. Electrabel portant mise en demeure de payer la somme de 172.383 F avant le 21 février 1994 faute de quoi elle suspendrait sans autre avertissement les fournitures d'énergie;

Que l'urgence invoquée est donc établie;

Que la demande est recevable;

Attendu cependant qu'il apparaît du dossier que le 13 octobre 1993, la défenderesse a signé une reconnaissance de dette portant sur un montant de 111.135 F qu'elle s'engageait à apurer par versements mensuels de 20.000 F à dater du 15 novembre 1993;

Que non seulement, elle ne respecta pas ses engagements hormis un paiement de 12.351 F le 25 novembre 1993, mais continua à s'alimenter en électricité sans payer les factures postérieures des 21 octobre, 23 novembre, 20 décembre 1993, 21 janvier et 21 février 1994 d'un import chacune de plus de 12.000 F;

Que le raccordement a été souscrit par la S.P.R.L. Bastin et Rouart, en tant que société commerciale et non par des personnes physiques qui ne sont d'ailleurs pas à la cause;

Attendu qu'à défaut de respecter le contrat d'approvisionnement et le plan de paiement la demanderesse a manqué à ses obligations contractuelles librement consenties;

Que la défenderesse n'a commis aucun abus de droit lorsqu'en constatant l'aggravation du débit du compte elle menaça de couper l'alimentation électrique;

Qu'elle n'a aucune obligation de poursuivre dans de telles conditions la fourniture d'énergie électrique;

Que la demande n'est donc pas fondée;

PAR CES MOTIFS,

Nous, Jean-Claude Lacroix, Président du Tribunal de première instance séant à Charleroi, assisté de Claudine Colonval, Greffier.

Statuant contradictoirement, en matière de référé au provisoire et sans préjudice au principal;

Vu les dispositions de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues dont il a été fait application;

Vu l'urgence,

Recevons la demande;

La déclarons non fondée;

Condamnons la demanderesse aux dépens de l'instance, ramenés en ce qui concerne la défenderesse à 3.800 F;

Disons la présente ordonnance exécutoire par provision nonobstant tous recours et sans caution.

... "

TRIBUNAL DE PREMIERE INSTANCE DE MONS – 25 JANVIER 1995

*Siégeant: Mme Putzeys, président ff.
Avocats: Mes Delforge et Delvaux.*

PONTSEEL - LEJEUNE - BOUYER C/ s.a. ELECTRABEL

**Mise à disposition d'énergie électrique •
Défaut de paiement • Suspension •
Négligence des abonnés • Défaut
d'urgence • Demande reconventionnelle
de relevé d'index**

**Terbeschikkingstelling van elektrische
energie • Wanbetaling • Schorsing •
Nalatigheid van de abonnees • Gebrek aan
hoogdringendheid • Tegeneis tot
indexopname**

La condition d'urgence issue de la suspension de la mise à disposition n'est pas remplie, dès lors que cette situation résulte de la négligence des abonnés eux-mêmes. En vue

De voorwaarde van hoogdringendheid na de schorsing van de terbeschikkingstelling, kan niet ingeroepen worden vermits de situatie voortspuit uit de nalatigheid

du règlement ultérieur du litige, le distributeur est autorisé à procéder au relevé d'index au besoin à l'aide de la force publique.

van de abonnees zelf. Met het oog op de latere regeling van het geschil is de verdeler gemachtigd om desnoods met behulp van de openbare macht over te gaan tot indexopname.

Attendu que les époux PONTSEEL-LEJEUNE sont les fils et belle-fille de BOUYER Liliane;

Que les époux PONTSEEL-LEJEUNE ont de grandes difficultés financières; Que BOUYER Liliane a sollicité auprès de la défenderesse un abonnement pour le domicile de son fils et de sa belle-fille;

Attendu que cette demande fut refusée par la défenderesse le 24 octobre 1994; Que par même courrier, la défenderesse mettait les époux PONTSEEL-LEJEUNE en demeure de payer les arriérés de factures, sous peine de coupure des fournitures dans les jours suivants;

Attendu que les fournitures furent suspendues le 24 novembre 1994;

Attendu que les demandeurs invoquent l'urgence à l'appui de leur demande;

Que la demande est dès lors recevable (Cass. 11 mai 1990, Pas., 1990, I, 1050);

Attendu qu'en ce qui concerne les époux PONTSEEL-LEJEUNE, il faut constater que leur dette à l'égard de la défenderesse s'élevait, au 1er mars 1994, à 47.277 F et qu'un plan d'apurement avait été établi à cette date, mais n'a pas été respecté;

Qu'une tentative de coupure a eu lieu le 6 octobre 1994;

Que depuis la dernière mise en demeure du 24 octobre 1994, les époux PONTSEEL-LEJEUNE n'ont tenté aucune négociation pour obtenir règlement du litige qui les oppose à la défenderesse;

Attendu que la coupure devenait inévitable;

Que l'urgence invoquée est le résultat de la négligence des époux PONTSEEL-LEJEUNE qui ne démontrent d'ailleurs pas que la situation dans laquelle ils disent se trouver requiert une décision immédiate;

Attendu qu'en ce qui concerne BOUYER Liliane, celle-ci sollicite que sa demande d'abonnement soit "prise en considération";

Attendu que cette demande ne présente aucun caractère d'urgence puisque BOUYER Liliane n'est pas la bénéficiaire des fournitures qu'elle sollicite; Que sa demande d'abonnement a d'ailleurs été examinée par la défenderesse qui y a répondu le 24 octobre 1994;

Que depuis lors, BOUYER Liliane n'a fait aucune demande pour faire changer la défenderesse d'avis;

Attendu qu'en espèce, l'urgence n'est pas justifiée ou n'existe plus;

Que la demande n'est pas fondée;

Attendu que reconventionnellement, la défenderesse sollicite l'autorisation de pénétrer en l'immeuble des demandeurs pour y relever les index;

Attendu qu'il ressort des pièces du dossier de la demanderesse sur reconvention que les époux PONTSEEL-LEJEUNE se sont déjà opposés à la présence des agents de la demanderesse sur reconvention;

Que pour le règlement ultérieur du litige entre parties, il est nécessaire que la

demanderesse sur reconvention puisse procéder au relevé des index; Que la demande reconventionnelle est fondée;

PAR CES MOTIFS,

Nous, Françoise PUTZEYS, Juge assistée de Patricia EELKE, commis-greffier;

(...)

Statuant contradictoirement, en REFERE, vu l'urgence.

Recevons la demande principale et reconventionnelle,

Disons la demande principale non fondée à défaut d'urgence,

En déboutons les demandeurs;

Disons la demande reconventionnelle fondée;

Autorisons la S.A. ELECTRABEL à pénétrer dans l'immeuble des époux PONTSEEL-LEJEUNE afin de procéder au relevé d'index, au besoin à l'aide de la force publique;

Condamnons les demandeurs aux frais et dépens liquidés par le défendeur à la somme de 3.900 F;

Déclarons la présente ordonnance exécutoire par provision, nonobstant tout recours et sans provision;

... "

COUR DE CASSATION – 31 MAI 1995

2ème Chambre

*Siégeant: MM. Ghislain président ff.; Willems, Labousse, Echement et Mme Jeanmart, Conseillers;
M. Janssens de Bisthoven, Avocat Général
Avocats: Mes Gérard, Kirkpatrick*

s.a. ELECTRABEL C/ GERMAIN

**Domage aux réseaux d'électricité et de
télédistribution • Indemnisation • Frais
d'assistance • Forfaitisation**

**Beschadiging van het elektriciteits- en
teledistributienet • Schadevergoeding •
Bijstandskosten • Vaststellen van forfaitair
bedrag**

La victime d'un acte illicite a, aux termes des art. 1382 et 1383 du C.civ., droit à la réparation intégrale du dommage qui lui est causé par cet acte. Cette indemnisation ne consiste pas seulement en frais de réparation proprement dits mais également en frais d'administration et d'assistance en rapport avec les réparations.

Het slachtoffer van een onrechtmatige daad heeft overeenkomstig de artikelen 1382 en 1383 B.W., recht op een integrale vergoeding van de schade die deze daad hem heeft berokkend. Deze vergoeding omvat niet alleen de eigenlijke herstellingskosten maar ook de administratieve- en bijstandskosten die verband houden met de herstelling.

“...

Vu le jugement attaqué, rendu le 22 novembre 1994 par le tribunal correctionnel de Charleroi, statuant en degré d'appel:

1. En tant que le pourvoi est dirigé contre la décision rendue sur l'action publique exercée à charge de la défenderesse:

Attendu que la demanderesse, partie civile, qui n'a pas été condamnée à des frais de l'action publique, est sans qualité pour se pourvoir contre la décision rendue sur l'action publique;

2. En tant que le pourvoi est dirigé contre la décision rendue sur l'action civile exercée par la demanderesse:

Sur le moyen pris de la violation des articles 1382 et 1383 du Code Civil, en ce que le jugement attaqué décide que le dommage de la demanderesse doit être fixé, en principal, à la somme de 299.680 F correspondant au coût des travaux de réparation des installa-

tions endommagées ensuite de la faute commise par la défenderesse, et rejette le prétention de la demanderesse d'obtenir également des dommages-intérêts couvrant les “frais d'administration et d'assistance” supportés par elle, aux motifs que les parties civiles (en l'occurrence, la demanderesse et la société coopérative Brutelé) “ne justifient pas de la réalité des frais d'administration et d'assistance invoqués dès lors qu'elles disposent d'un personnel administratif rémunéré mensuellement et forfaitairement, indépendamment du personnel qui a procédé à la réparation des dégâts” et que “bien évidemment les parties civiles ne peuvent avoir une situation plus favorable qu'un autre préjudicié lequel est également obligé après l'accident de faire différentes formalités et d'exposer certains frais qui selon une jurisprudence constante ne sont pas indemnisables ainsi par exemple : des frais de téléphone et de correspondance et des frais de défense”;

alors que la victime d'un acte illicite a, aux termes des articles 1382 et 1383 du

Code Civil, droit à la réparation intégrale du dommage qui lui est causé par cet acte; que dans le cas de destruction d'un bien, le dommage ne consiste pas seulement dans les frais de la réparation proprement dite du bien endommagé, tels que les coûts des matériaux, des déplacements et de la main-d'œuvre, mais qu'il peut également consister, ainsi que le soutenait en conclusions une autre partie civile, la société coopérative Brutelé, dont les installations avaient également été endommagées lors du même accident, en “des frais d'assistance et service et de surveillance indirecte du personnel chargé des réparations, des frais de gestion et de manutention du matériel en stock, des frais de commande, de surveillance et de contrôle des travaux confiés aux sous-traitants, des frais de comptabilisation et des frais administratifs”; que, d'une part, la circonstance que la demanderesse dispose “d'un personnel administratif rémunéré mensuellement et forfaitairement, indépendamment, du personnel qui a procédé à la réparation des dégâts”, ne suffit pas à exclure que les “frais

d'administration et d'assistance invoqués" aient pu être encourus par la demanderesse ensuite de l'accident; qu'en effet, le personnel administratif a pu être contraint d'interrompre ses tâches normales pour consacrer du temps à des tâches d'administration, telles que celles décrites ci-avant, en rapport avec les réparations; que, d'autre part, des frais d'administration et d'assistance de la nature de ceux invoqués en l'espèce par la demanderesse ne sont pas assimilables à des frais engendrés par l'accomplissement de formalités après l'accident, à des frais de téléphone, de correspondance ou de défense; qu'à la différence de ceux-ci, ils ne sont, en effet, pas exposés ensuite du refus de l'auteur responsable de l'accident d'indemniser la victime; d'où il suit que, par les motifs qu'ils retiennent, reproduits ci-dessus, le jugement attaqué ne justifie pas légalement sa décision de limiter la réparation du dommage invoqué par la demanderesse au coût des travaux de la remise en état de ses installations:

Attendu que les articles 1382 et 1383 du Code Civil obligent celui qui, par sa faute, a causé à autrui un dommage à réparer celui-ci intégralement, ce qui implique le rétablissement du préjudicié dans l'état où il serait demeuré si la faute n'avait pas été commise;

Attendu que le jugement fonde sa décision que la demanderesse n'a pas droit aux frais d'administration et d'assistance sur les motifs reproduits au moyen;

Attendu que par ces seules considérations, dont il ne se déduit pas que le dommage réclamé est inexistant, le jugement ne justifie pas légalement sa décision;

Que le moyen est fondé;

PAR CES MOTIFS,

Casse le jugement attaqué en tant qu'il statue sur la demande de la société

anonyme Electrabel relative aux frais d'administration et d'assistance et qu'il fixe son dommage à la somme de 299.680 F;

Ordonne que mention du présent arrêt sera faite en marge du jugement partiellement cassé;

Condamne la défenderesse aux frais;

Renvoie la cause, ainsi limitée, au tribunal correctionnel de Mons, siégeant en degré d'appel.

..."

Remarque

L'adversaire a payé spontanément sans poursuivre la procédure.

Opmerking

Tegenpartij is tot betaling overgegaan en zal de procedure niet verderzetten.

N O T E

Les faits et le problème de droit qui ont donné lieu à l'arrêt de la Cour de cassation du 31 mai 1995 sont assez classiques : un accident de la circulation, imputable à Mme G., avait provoqué des dommages à l'installation du distributeur, lequel s'était porté partie civile pour obtenir le remboursement du coût des travaux de réparation effectués par son personnel.

Lorsque le litige fut débattu en justice, la contestation ne portait plus que sur les frais d'assistance mis à charge de Mme G. : il s'agissait d'un forfait de 15 % du coût des travaux, conformément à la convention UPEA-CETS (convention conclue entre l'Union professionnelle des entreprises d'assurances et le comité d'études techniques de la production et de la distribution d'énergie en Belgique), forfait qui était destiné à couvrir les frais engendrés par un surcroît de charges lié à la réparation du dommage.

Conformément à la jurisprudence majoritaire, souvent reproduite dans cette revue (voy. not. les décisions récentes citées dans IUVIS VII, p. 320 et suiv. et les réf. citées à la p. 323, en note, IUVIS VIII, p. 406 et suiv.; IUVIS IX, p. 448), le tribunal de police de Thuin estima qu'en raison de l'objectivité de ses critères et des sacrifices financiers qu'elle impliquait pour le distributeur, la

N O O T

De feiten en het rechtsprobleem die tot het arrest van het Hof van Cassatie van 31 mei 1995 hebben geleid, zijn vrij klassiek: bij een aan mevrouw G. te wijten verkeersongeval werd schade aangericht aan de installaties van de verdeler; deze laatste stelde zich burgerlijke partij om de kosten van de door haar personeel uitgevoerde reparaties te recupereren.

Toen het geschil voor het gerecht werd bepleit, betrof de betwisting enkel nog de kosten van bijstand die aan mevrouw G. werden aangerekend: het ging om een forfait van 15% van de kosten van de werken, krachtens de overeenkomst BVVO-CETS (overeenkomst tussen de Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen en het Comité voor Technische Studie der Productie en Distributie van Electriciteit in België); met dat forfaitair bedrag zouden de kosten die voortvloeiden uit extra lasten in verband met de herstelling van de schade worden gedekt.

Overeenkomstig de overheersende rechtspraak, die vaak in dit tijdschrift wordt weergegeven (zie met name de recente beslissingen gecit. in IUVIS VII, p. 320 e.v. en de ref. gecit. op p. 323, noot; IUVIS VIII, p. 406 e.v.; IUVIS IX, p. 448), meende de politierechtbank van Thuin dat de overeenkomst BVVO-CETS, rekenig houdend met de objectiviteit van haar criteria en de financiële offers die

convention UPEA-CETS pouvait être prise en considération - sans doute pas en tant que telle, mais par analogie - dans les litiges qui impliquent des personnes ou des compagnies non adhérentes.

Statuant sur l'appel de Mme G., le tribunal correctionnel de Charleroi écarta l'application de la convention UPEA-CETS, à laquelle Mme G. n'avait pas été partie, et refusa d'allouer au distributeur les frais d'assistance qu'elle réclamait (de même que les frais administratifs réclamés par Brutélé). Ce refus était fondé sur le motif que "les parties civiles ne justifient pas de la réalité des frais d'administration et d'assistance invoqués dès lors qu'elles disposent d'un personnel administratif rémunéré mensuellement et forfaitairement, indépendamment du personnel qui a procédé à la réparation des dégâts", et que "bien évidemment les parties civiles ne peuvent avoir une situation plus favorable qu'un autre préjudicié, lequel est également obligé après l'accident de faire différentes formalités et d'exposer certains frais qui selon une jurisprudence constante ne sont pas indemnisables, ainsi par exemple des frais de téléphone et de correspondance et des frais de défense".

Le distributeur s'est pourvu en cassation en se fondant, non sur la convention UPEA-CETS, mais simplement sur l'article 1382 du Code civil qui impose la réparation intégrale du dommage. Plus précisément, aux motifs retenus par le tribunal correctionnel de Charleroi, le pourvoi répond que, "d'une part, la circonstance que la demanderesse dispose d'un personnel administratif rémunéré mensuellement et forfaitairement, indépendamment du personnel qui a procédé à la réparation des dégâts, ne suffit pas à exclure que les frais d'administration et d'assistance invoqués aient pu être encourus par la demanderesse en suite de l'accident; qu'en effet, le personnel administratif a pu être contraint d'interrompre ses tâches normales pour consacrer du temps à des tâches d'administration, telles que celles décrites ci-avant, en rapport avec les réparations; que, d'autre part, les frais d'administration et d'assistance de la nature de ceux invoqués en l'espèce par la demanderesse ne sont pas assimilables à des frais engendrés par l'accomplissement de formalités après l'accident, à des frais de téléphone, de correspondance ou de défense; qu'à la différence de ceux-ci, ils ne sont, en effet, pas exposés en suite du refus de l'auteur responsable de l'accident d'indemniser la victime; d'où il suit que, par les motifs qu'il retient, reproduits ci-dessus, le jugement attaqué ne justifie pas légalement sa décision de limiter la réparation du dommage invoqué par la demanderesse au coût des travaux de la remise en état de ses installations".

zij inhoudt voor de verdeler, in aanmerking kon worden genomen - wellicht niet als dusdanig, maar mutatis mutandis - in geschillen waarbij personen of maatschappijen betrokken zijn die niet door voornoemde overeenkomst gebonden zijn.

Recht doend over het beroep van mevrouw G. verwierp de correctionele rechtbank van Charleroi de toepassing van de overeenkomst BVVO-CETS, waarbij mevrouw G. geen partij was, en weigerde ze de door de verdeler gevorderde kosten van bijstand aan haar toe te kennen (alsook de door Brutélé gevorderde administratieve kosten). Die weigering was gebaseerd op de motivering dat "de burgerlijke partijen de echtheid van de aangevoerde administratieve kosten en kosten van bijstand niet aantonen, vanaf het ogenblik dat ze, buiten het personeel dat de schade heeft hersteld, over administratief personeel beschikken dat maandelijks een vast loon ontvangt", en dat "de burgerlijke partijen natuurlijk niet in een gunstiger situatie kunnen staan dan een andere benadeelde, die na het ongeval wettelijk verplicht is verscheidene formaliteiten te vervullen en bepaalde kosten te dragen die volgens een vaste jurisprudentie onverhaalbaar zijn, zoals bijvoorbeeld telefoon- en correspondentiekosten en kosten van verweer".

De verdeler heeft zich in cassatie voorzien en heeft zich daarbij niet op de overeenkomst BVVO-CETS, maar eenvoudigweg op artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek gebaseerd, waarin de volledige terugbetaling van de schade wordt opgelegd. Meer in het bijzonder antwoordt de voorziening als volgt op de gronden die door de correctionele rechtbank van Charleroi in aanmerking werden genomen: "enerzijds is de omstandigheid dat de eiseres, buiten het personeel dat de schade heeft hersteld, over administratief personeel beschikt dat maandelijks een vast loon ontvangt, niet voldoende om uit te sluiten dat de eiseres de aangevoerde administratieve kosten en kosten van bijstand tengevolge van het ongeval opgelopen kan hebben; dat het administratief personeel inderdaad gedwongen geweest kan zijn om zijn normale taken te onderbreken en tijd te besteden aan administratieve taken, zoals de taken die hierboven werden beschreven, in verband met de reparaties; anderzijds, dat administratieve kosten en kosten van bijstand van de aard van de in dit geval door de eiseres aangevoerde kosten niet gelijkgesteld kunnen worden met kosten die voortvloeien uit de vervulling van formaliteiten na het ongeval, met telefoon-, correspondentie- of verweerkosten; dat ze, in tegenstelling tot die kosten, immers niet opgekomen zijn tengevolge van de weigering van de voor het ongeval aansprakelijke persoon om het slachtoffer schadeloos te stellen; daaruit volgt dat het betwiste vonnis, met de redenen die het in aanmerking neemt en die hierboven worden weergegeven, geen wettelijke grond geeft voor de

L'arrêt du 31 mai 1995 accueille le pourvoi et casse le jugement attaqué au motif, fondé sur les articles 1382 et 1383 du Code civil, qu'il ne se déduit pas des constatations du jugement que le dommage était inexistant, et que la demande ne pouvait être écartée au seul motif que le distributeur "n'avait pas droit" au remboursement des frais d'assistance en question.

Indépendamment du problème de l'application de la convention UPEA-CETS ratiōne personae, sur laquelle il n'avait pas à se prononcer, l'arrêt retient l'attention par le sort qu'il fait -implicitement, il est vrai- aux deux arguments qui fondaient le jugement attaqué, et dont il considère qu'ils n'établissent pas l'inexistence du dommage.

Quant au premier argument, l'arrêt s'inscrit dans la ligne d'une jurisprudence maintenant bien établie, au sein de laquelle, pour s'en tenir à la Cour de cassation (voy. aussi L. Van Dorpe, L'évaluation des dommages après destruction de conduites d'utilité publique, IUVIS II, p. 57), on relève divers arrêts qui aboutissent au même résultat tout en empruntant des voies différentes, mettant l'accent :

- tantôt sur l'absence de rupture du lien de causalité malgré l'interposition d'une obligation légale ou conventionnelle (Cass. 4 mai 1982, Pas. I, 1010; Cass. 28 septembre 1982, RGAR 1985, 10864; Cass. 28 févr. 1984, RW 1984-85, col. 415);
- tantôt sur le dommage réparable, qui ne doit pas rester à charge du distributeur quand il est provoqué par la faute d'un tiers (Cass. 28 juin 1991, Pas. I, 938; voy. aussi, bien qu'étrangers au cas d'espèce, Cass. 9 mars 1984 et 15 mars 1985, et à ce propos la note de F. Glansdorff et C. Dalcq, "Les derniers avatars de la théorie de la rupture du lien de causalité par l'intervention d'une cause juridique propre", RCJB 1989, p. 639 et suiv., sp. p. 650);
- tantôt, de manière plus concrète, sur la consistance même du dommage dans les circonstances analogues au cas d'espèce (Cass. 22 avril 1980, RW 1980-81, col. 1801; Cass. 4 septembre 1984, Pas. 1985, I, 6; Cass. 18 octobre 1994, Pas. I, 851).

Le deuxième argument, quant à lui, était plus original. Il visait à mettre sur le même pied les frais d'assistance litigieux et, entre autres, les frais d'intervention d'un conseil technique ou juridique, lesquels frais sont exemptés d'indemnisation par une jurisprudence constante.

beslissing om de terugbetaling van de door de eiseres aangevoerde schade te beperken tot de kosten van de reparatie van de installaties".

Het arrest van 31 mei 1995 wijst de voorziening toe en vernietigt het betwiste vonnis omdat, op basis van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, uit de vaststellingen van het vonnis niet volgt dat de schade onbestaande was, en dat de eis niet kon worden verworpen enkel en alleen omdat de verdeler "geen recht had" op de vergoeding van de kosten van bijstand.

Los van het probleem van de toepassing van de overeenkomst BVVO-CETS ratiōne personae, waarover het zich niet moest uitspreken, trekt het arrest de aandacht door de waarde die het - weliswaar impliciet - toekent aan de twee argumenten waarop het betwiste vonnis gebaseerd was en waarvan het meent dat ze het niet-bestaan van de schade niet bewijzen.

Wat het eerste argument betreft, volgt het arrest een vandaag de dag gevestigde jurisprudentie waarbinnen we, om bij het Hof van Cassatie te blijven (zie ook J. Van Dorpe, Vaststelling van de schade na de vernieling van leidingen van openbaar nut, IUVIS II, p. 57), verscheidene arresten vinden die via verschillende wegen tot hetzelfde resultaat komen en de nadruk leggen:

- nu eens op de afwezigheid van het verbreken van het oorzakelijk verband ondanks de interpositie van een wettelijke of conventionele verplichting (Cass. 4 mei 1982, Pas. I, 1010; Cass. 28 september 1982, RGAR 1985, 10864; Cass. 28 februari 1984, RW 1984-85, col. 415);
- dan weer op de herstelbare schade, die niet ten laste van de verdeler moet blijven wanneer ze door een derde wordt veroorzaakt (Cass. 28 juni 1991, Pas. I, 938; zie ook, hoewel vreemd aan onderhavig geval, Cass. 9 maart 1984 en 15 maart 1985, en in verband hiermee de nota van F. Glansdorff en C. Dalcq, "Les derniers avatars de la théorie de la rupture du lien de causalité par l'intervention d'une cause juridique propre", RCJB 1989, p. 639 e.v., sp. p. 650);
- nog een andere keer, meer concreet, op de vastheid zelf van de schade in omstandigheden die vergelijkbaar zijn met onderhavig geval (Cass. 22 april 1980, RW 1980-81, col. 1801; Cass. 4 september 1984, Pas. 1985, I, 6; Cass. 18 oktober 1994, Pas. I, 51).

Het tweede argument was dan weer origineler en probeerde de betwiste kosten van bijstand op één lijn te stellen met, ondermeer, de kosten voor de tussenkomst van een technisch of juridisch adviseur, die door een vaste jurisprudentie worden vrijgesteld van schadeloosstelling.

Le pourvoi répond que les frais d'assistance litigieux, à la différence des frais de défense visés ci-dessus, "ne sont pas exposés en suite du refus de l'auteur responsable de l'accident d'indemniser la victime" : ils devaient donc être pris en charge par l'auteur du dommage. La réponse était adéquate, compte tenu de la jurisprudence constante qui vient d'être évoquée et l'arrêt va effectivement dans le même sens.

Il n'en reste pas moins curieux d'écarter l'indemnisation pour des frais qui procèdent du refus d'indemnisation de l'auteur responsable, alors qu'elle est accordée pour les autres. Ce paradoxe souligne le caractère critiquable de cette jurisprudence, qui n'est décidément guère conciliable avec la théorie de l'équivalence des conditions (cf. la note R. O. Dalcq sous Cass., 20 oct. 1994, RGAR 1996, 12563).

François Glansdorff
Avocat

De voorziening antwoordt dat de betwiste kosten van bijstand, in tegenstelling tot de hierboven genoemde kosten van verweer, "niet zijn ontstaan tengevolge van de weigering van de voor het ongeval aansprakelijke persoon om het slachtoffer schadeloos te stellen": die kosten moesten dus worden betaald door de persoon die de schade had aangericht. Het antwoord was passend, rekening houdend met de hierboven aangebaalde vaste jurisprudentie, en het arrest gaat inderdaad in dezelfde richting.

Het blijft echter eigenaardig dat de schadeloosstelling van kosten die voortvloeien uit de weigering tot schadeloosstelling van de aansprakelijke persoon wordt verworpen, terwijl de schadeloosstelling van de andere kosten wordt toegekend. Die paradox onderstreept de aanvechtbare aard van deze rechtspraak, die zeker niet verzoenbaar is met de theorie van de gelijkwaardigheid van de voorwaarden (cf. de nota R.O. Dalcq onder Cass., 20 oktober 1994, RGAR 1996, 12563).

François Glansdorff
Advocaat

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE KORTRIJK – 10 JUNI 1994

Zetelend: dbr Vandendriesche
Advokaten: Mrs. Vandorpe en Deseyne

GASELWEST T/ SIOEN – b.v.b.a. DEMEYERE

**Beschadiging bovengronds net •
Schadevergoeding • Overeenkomst
BVVO-CETS • Toepasselijkheid t.o.v.
niet-aangesloten • Uurloon •
Bijstandskosten • Zaakschade • Vetusteit**

De berekening van de werkuren is gebeurd volgens de normen van BVVO-CETS. De forfaitaire aanrekening van 15% is in overeenstemming met de conventie en de beersende rechtspraak. De bijstandskosten worden dan ook terecht aangerekend. Zaakschade dient te worden begroot naar objectieve maatstaven zonder belang wie herstelt. De vervanging van de materialen verschaft geen merkelijke meerwaarde zodat geen vetusteit dient verrekend te worden.

**Dommages au réseau aérien •
Indemnisation • Convention UPEA-CETS
• Applicabilité aux non-adhérents • Tarif
horaire • Frais d'assistance • Dommage •
Vétusté**

Le calcul des heures de travail se fonde sur les normes de la convention UPEA-CETS. La prise en compte forfaitaire de 15 % est conforme à la convention et à une jurisprudence constante. Les frais d'assistance sont dès lors portés en compte à juste titre. Le dommage doit être estimé sur base de critères objectifs, sans rechercher qui est l'auteur de la réparation. Le remplacement des matériaux n'entraîne pas de véritable plus-value, de sorte qu'aucune vétusté ne doit être prise en compte.

“...
Voor wat betreft het hoofdberoep:

De vordering van de burgerlijke partij Gaselwest komt gegrond voor.

De berekening is gebeurd conform de overeenkomst “BVVO-CETS”.

Ten onrechte werd door de eerste rechter een bedrag van 12.168 F in mindering

gebracht. Het betreft een derde van het bedrag van de uren aan 100% of een derde van 36.503 F. Immers voor de dringende herstellingen buiten de normale werkuren wordt de aanrekening

aan 150% gedaan, aangezien deze uren 50% duurder betaald worden. De eerste lijn van de voorgelegde berekening (stuk 5), betreft het aantal uren dat door 6 man samen werd gepresteerd, zijnde 23,25 uren vermeerderd met de helft van dit aantal, zijnde 11,625 uren. Dit dient vermeningvuldigd te worden met de eenheidsprijs van 1.570 F.

Ten onrechte meende de eerste rechter dat 1.570 f het uurloon was van de overuren, en verminderde derhalve dit uurloon met een derde, voor wat betreft de 23,25 normaal gepresteerde uren.

De berekening van de werkuren is volledig gebeurd volgens "BVVO-CETS" (art. 8.1 en 8.2) nl.:

- 23,25 uren à 150% of 34 u 875 à 1.570 F, hetzij 54.754 F
- 23,25 uren normaal tarief à 1.570 f, zijnde 37.503 F

Voor wat betreft het incidenteel beroep:

Het betreft een specifieke regeling. De aanrekenbaarheid van 15% is volledig in overeenstemming met de conventie en de heersende rechtspraak. De werkfiches van het bij name aangeduide personeel, werden aan de rechtbank voorgelegd (stuk 12).

Voor wat de principiële aanrekenbaarheid van deze bijstandskosten betreft

en de aanvaardbaarheid van de 15%, die in de conventie zijn vastgesteld voor het elektrisch laagspanningsnet, zij verwezen naar de rechtspraak van het Hof van Beroep Gent, Arrest dd. 18.06.1991, gepubliceerd in IUVIS nr. 2, mei 1993.

In verband met de bewering van Sioen, omtrent uurloon die met of zonder schadegeval toch moeten betaald worden : aan deze problematiek werd reeds in het verleden door het Hof van Cassatie (Cass.28-6-1991) en door de Correctionele Rechtbank van Kortrijk dd. 8-5-1981, beroep politierechtbank - Intercom/Pillen, een oplossing gegeven.

De zaakschade dient, in concreto, te worden begroot naar objectieve maatstaven en het is van geen belang wie herstelt, eigen personeel of een derde hersteller, personeel dat reeds in dienst was voordien, of iemand die afzonderlijk betaald wordt.

De vervanging van de beschreven materialen, verschaft in de gegeven technische context, geen merkelijke meerwaarde zodat geen vetustiteit dient verrekend te worden.

De eis van de burgerlijke partij is aldus volledig gegrond voor een bedrag van 170.615 f, met renten zoals hierna.

OM DIE REDENEN,

DE RECHTBANK,
wijzende op tegenspraak,

Gelet op de artikelen 2 en volgende van de Taalwet van 15 juni 1935 en art. 1382 B.W.

Verklaart het hoger beroep toelaatbaar en gegrond.

Verklaart het incidenteel beroep toelaatbaar doch ongegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis op burgerlijk gebied met dien verstande dat het bedrag dat door Sioen en bvba Demeyere, in solidum, aan de burgerlijke partij als schadevergoeding dient betaald te worden, in hoofdsom bepaald wordt op HONDERDZEVENTIGDUIZEND ZESHONDERD EN VIJFTIEN F.

Laat de kosten van hoger beroep lastens Sioen en de BVBA Demeyere, in solidum.

Aldus uitgesproken in het gerechtshof te Kortrijk in de openbare terechtzitting van tien juni negentienhonderd vierennegentig.

..."

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE BRUSSEL – 7 SEPTEMBER 1995

Zetelend: dbr Vanwinsen

Advokaten: Mrs. Van Damme loco Lenssens, Van Landuyt loco De Troyer

s.v. INTERGEM T/ DE NIJS – n.v. AXA BELGIUM

**Schade aan elektrische installaties •
Schadevergoeding • Overeenkomst
BVVO-CETS • Toepasselijkheid t.o.v.
niet-aangeslotenen • Uurloon •
Bijstandskosten • Vetustiteit**

**Dommages aux installations électriques •
Indemnisation • Convention UPEA-CETS •
• Applicabilité aux non-adhérents • Tarif
horaire • Frais d'assistance • Vétusté**

Het bedrag van het uurloon zoals berekend in de conventie BVVO-CETS houdt rekening met alle factoren

Le montant tel que calculé dans la convention UPEA-CETS tient compte de tous les facteurs qui interviennent

in verband met het uurloon. De terugbetaling van de loonkosten is een gegronde eis. Gelet op de aard van het schadegeval is de elektriciteitsmaatschappij verplicht dringend te reageren om binnen de kortst mogelijke termijn de elektrische leiding te herstellen. Een dergelijke reactie behoeft een infrastructuur en een personeelsbestand, zodat er bezwaarlijk kan worden betwist dat er bijstandskosten waren. Er dient geen aftrok wegens vetusiteit van een betonnen paal toegepast te worden. Het plaatsen van een nieuwe paal geeft geen meerwaarde in hoofde van de elektriciteitsonderneming.

dans la composition du tarif horaire. La demande de remboursement des salaires est fondée. Etant donné la nature du sinistre, la société de distribution est tenue de réagir d'urgence afin de réparer la ligne électrique dans les délais les plus brefs. Une telle réaction nécessite une infrastructure et du personnel, de telle sorte que l'on peut difficilement contester l'existence des frais d'assistance. Il n'y a pas lieu d'appliquer une réduction pour vétusté d'un poteau en béton. Le placement d'un nouveau poteau n'entraîne aucune plus-value dans le chef de l'entreprise d'électricité.

“...

I. PROCEDURE

De vordering zoals door eiseres in besluiten herleid strekt ertoe verweersters solidair, in solidum, minstens de ene bij gebreke aan de andere te horen veroordelen tot betaling aan eiseres van een bedrag van 29.231 F meer de vergoedende interesten ad 8% vanaf 3 augustus 1991 tot 7 juli 1992 op 76.624 F en op 29.321 F vanaf 8 juli 1992 tot de datum van de uitspraak en de gerechtelijke interesten;

Verweersters vragen de hoofdeis ontvankelijk doch ongegrond te verklaren;

II. FEITEN

Op 3 augustus 1991 deed er zich een aanrijding voor waarbij eerste verweerster met haar voertuig tegen een paal reed waarbij de laagspanningskabel van eiseres werd beschadigd ;

Eiseres stelt dat de schade 76.624 F bedraagt en dagvaardt daarom verweersters terwijl verweersters stellen dat de schade slechts 47.303 F bedraagt, bedrag dat aan eiseres werd betaald op 7 juli 1992, en dat door eiseres in mindering wordt gebracht van het gevorderde bedrag;

III. IN RECHTE

De gegrondheid van de vordering

Overwegende dat de betwisting enkel slaat op de bepaling van de schadevergoeding;

Dat eiseres haar schade berekende naar analogie met de criteria en de

berekeningswijzen vervat in de conventie BVVO-BCE;

Dat tweede verweerster niet is toegetreden tot deze conventie;

Dat evenwel in België de meeste verzekeringsmaatschappijen zijn toegetreden tot deze conventie, zodat de criteria tot raming van de schade bezwaarlijk als uit de lucht gegrepen kan worden beschouwd;

Dat anderzijds elke partij het recht heeft al dan niet toe te treden tot een welbepaalde conventie, doch dat wanneer een partij beslist niet toe te treden, er aan die partij niet kan worden opgelegd de bepalingen van die conventie toe te passen;

Dat er derhalve in concreto dient te worden nagekeken welke de schade van eiseres effectief was;

Dat de raming door het expertisebureau Van Hentenriek (eenzijdig) evenmin als objectieve basis voor de schaderaming kan worden genomen;

Dat verweersters akkoord gaan met een bedrag van 47.303 F;

Dat er betwisting blijft bestaan nopens:

– het uurloon

Dat eiseres een uurloon vordert van 1.557 F terwijl verweersters bereid zijn een bedrag van 1.025 F als uurloon te vergoeden ;

Dat het bedrag van het uurloon zoals berekend in de conventie BVVO-BCE

een bedrag is waarbij rekening wordt gehouden met alle factoren in verband met de bepaling van het uurloon;

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verbintenis kan beletten dat er sprake zou zijn van schade in de zin van art. 1382 B.W. wanneer ingevolge de bewoordingen of de geest van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te maken onkosten of te leveren prestaties definitief ten laste moeten blijven van diegene die ze verricht heeft ingevolge de wet, het reglement of de overeenkomst.

Het is echter niet aanvaardbaar dat verbruikers, de herstelkosten en de loonkosten voortvloeiend uit schade aan installaties systematisch ten laste zouden gelegd worden van betrokken maatschappij, welke ook de oorzaak van de schade zou zijn.

De verplichtingen van deze maatschappij opzichtsens de verbruikers veranderen niets aan het feit dat de geleden schade te wijten is aan de fout van een derde en derhalve door deze derde dient vergoed.

Indien betrokken maatschappijen verplicht zouden worden de prestaties van hun personeel ten laste te nemen (op grond van de overweging dat de lonen alleszins verschuldigd zijn ingevolge de arbeidsovereenkomsten), zou een element van de geleden schade niet vergoed worden door de dader, en dit ondanks het feit dat de toegebrachte schade volledig vergoed dient te worden. De recuperatie van deze lonen maakt in feite deel uit van de te verwachten winstmarge en een reductie van deze marge kan aanleiding geven tot ver-

goeding. De terugbetaling van de loonkosten vormt derhalve een gegronde eis.

In dit verband dient de toepassing aanvaard van de overeenkomst B.V.V.O.-CETS (Beroepsvereniging van in België werkzame Belgische en buitenlandse verzekeringsondernemingen – Comité voor technische studie der productie en Distributie van Elektriciteit in België), die de vrucht is van lange discussies tussen partijen met uiteenlopende belangen, en die ontegensprekelijk waarborgen van objectiviteit en billijkheid biedt, zelfs ten opzichte van partijen die niet toegetreden zijn tot deze overeenkomst. Corr. Gent 30 november 1990, "Iuvis 1993, 71.err.159.

Dat derhalve de berekening van het uurloon zoals gedaan door eiseres overeenstemt met de werkelijk geleden schade, zodat wat het uurloon betreft de cijfers van eiseres dienen te worden bevestigd;

– de bijstandskosten

Dat die bijstandskosten hun oorsprong vinden in de conventie BVVO-CETS ;

Dat gelet op de aard van het schadegeval eiseres verplicht is dringend te reageren en binnen de kortst mogelijke termijn de elektrische leiding te herstellen;

Dat aan eiseres zelfs de mogelijkheid niet wordt geboden te talmen, of een keuze te maken van de herstellingswijzen vermits een niet adequaat reageren van haar een fout zou kunnen impliceren;

Dat aldus een dergelijke reactie een infrastructuur en personeelsbestand behoeft, zodat er bezwaarlijk kan wor-

den betwist dat er bijstandskosten waren;

"Bovenop de schade aan vangrails vordert het Vlaams Gewest nogmaals 10 % aan beheers- en toezichtskosten op het betrokken factuurbedrag. Dit bedrag wordt toegewezen. Wanneer de overheid schade ondervindt in haar burgerlijke belangen, beschikt zij over een quasi delictuele vordering tegen de aansprakelijke derde zelfs als zij wettelijk verplicht is de schade te herstellen en zij onder meer hiervoor haar diensten moet inrichten en voorzien van de nodige materiële en immateriële middelen.

De schade van de overheid is in casu echter groter dan het louter herstel van de schade. Er waren ook kosten om ambtenaren toe te laten de schade te evalueren en om het verkeer te regelen tijdens het herstel van de schade. Vandaar de redelijke eis van de bijkomende 10%."

Antwerpen 20 december 1991, "R.W." 1992-93, 159, noot; "Limb.Rechtsl." 1992, 255, noot P.G.

"De facturering van de schadevergoeding volgens de B.V.V.O.-C.E.T.S. (Beroepsvereniging van in België werkzame Belgische en buitenlandse verzekeringsondernemingen – Comité voor technische studie der Productie en Distributie van Elektriciteit in België) overeenkomst valt voordeliger uit dan wanneer de werkelijke herstellingskosten in rekening gebracht zouden worden. De normen van deze overeenkomst moeten dan ook worden toegepast, aangezien ze een degelijke maatstaf zijn om de schade beperkt en objectief te begroten.

De bijstandskosten en de winstderving (art. 16 en 17 van de B.V.V.O.-overeenkomst) die allebei een rechtstreeks gevolg zijn van het schadegeval, wor-

den terecht aangerekend".

Rb. Mechelen 7 juni 1991, "IUVIS 3 1993.83.

– Vetusteit

Dat tenslotte verweerders ten onrechte menen dat er in casu vetusteit moet worden afgetrokken;

Dat eiseres voor alle delen van de beschadigde elementen vetusteit toepast met uitzondering van de betonnen paal;

Dat verweersters evenwel niet bewijzen dat wanneer een dergelijke betonnen paal wordt vervangen door een nieuwe paal, er a priori een meerwaarde zou zijn in hoofde van eiseres;

Dat derhalve de cijfers zoals door eiseres gevorderde worden weerhouden zodat het verweer ongegrond is;

OM DEZE REDENEN;

DE RECHTBANK;

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken zoals gewijzigd;

Rechtsprekend op tegenspraak;

Verklaart de hoofdvordering ontvanke-lijk en gegrond;

Veroordeelt verweersters in solidum tot betaling aan eiseres van een bedrag van 29.321 F te vermeerderen met de vergoedende interesten ad 8% vanaf 3 augustus 1991 tot 7 juli 1992 op 76.624 F en op 29.321 F vanaf 8 juli 1992 tot de datum van huidig vonnis en de gerechtelijke interesten aan de wettelijke interestvoet.

..."

VREDEGERECHT VAN HET TWEEDE KANTON TE IEPER – 28 JANUARI 1994

Zetelend: dbr vanden Bulcke
Advokaten: Mrs Van Haesebrouck loco deleu en van dorpe

GASELWEST T/ PYCK

**Schade aan elektrische installaties •
Schadevergoeding • Overeenkomst
BVVO-CETS • Toepasselijkheid t.o.v.
niet-aangeslotenen • Bijstandskosten •
Algemeen aanvaard gebruik**

**Domage aux installations électriques •
Indemnisation • Convention UPEA-CETS
• Applicabilité aux non-adhérents • Frais
d'assistance • Usage constant**

De forfaitaire procentuele vermeerdering van de schadevergoeding met 15% dekt op een billijke manier de kosten van bijstand van diensten en onrechtstreeks toezicht van het personeel belast met de herstellingen, kosten van beheer en behandeling van het materieel in voorraad, herstellkosten, toezicht en controle over onderaannemers, boekingskosten en administratieve kosten, die uit het schadegeval voortvloeien. De bijstandskosten worden dan ook terecht aangerekend.

L'augmentation forfaitaire en pourcentage de l'indemnisation de 15 % couvre de manière équitable les frais d'assistance des services et indirectement la surveillance du personnel chargé des réparations, les frais de gestion et de manutention du matériel en stock, les frais de réparation, la surveillance et le contrôle des sous-traitants, les frais comptables et administratifs, qui résultent du sinistre. Les frais d'assistance sont dès lors également portés en compte, à juste titre.

“...

Gezien de inleidende dagvaarding dd. 3.3.1992, ertoe strekkende verweerder te horen veroordelen om aan eiseres te betalen de som van 37.595 BEF, meer de vergoedende rente vanaf 27.6.1991, de gerechtelijke rente vanaf 3.3.1992 en meer de kosten van het geding met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, dit alles bij vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten;

Gegevens

Verweerder kwam op 27.6.1991 te Vlamertinge, met zijn personenwagen, terecht tegen een elektriciteitspaal van eiseres, met schade als gevolg.

De schade werd door eiseres begroot op 37.595 BEF.

Verweerder betwist zijn verantwoordelijkheid niet, doch enkel het kwantum van de schade, die volgens hem dient beperkt tot 32.517 F, bedrag dat door de verzekeringsmaatschappij van verweerder, ten titel van definitieve regeling, werd aangeboden.

Dit voorstel werd door eiseres niet aanvaard.

De Betwisting

Eiseres vordert een schade ad 37.595 F, samengesteld als volgt :

– arbeidsuren :	14.147 F
– materiaal : (154+7.509+199) :	7.862 F
– vervoer :	600 F
– Facturen onderaanneming :	
– Vandenbriële :	3.043 F
– Verstraete :	5.215 F
– liftwagen : 2u	1.650 F
– verhoging weddetrekkend personeel 15% :	4.878 F
– winstderving :	200 F
Totaal :	37.595 F

Verweerder bood aan : 32.517 F, hetzij 37.595 F te verminderen met 4.878 F

(verhoging weddetrekkend personeel 15%) en 200 F winstderving, hetzij 37.595 – 5.078 = 32.517 F

De discussie gaat omtrent de verhoging en de winstderving.

Eiseres verwijst naar de BVVO-conventie en stelt dat, hoewel deze door verweerster niet werd onderschreven, deze verhoging tot de werkelijke kosten behoort.

Verweerder stelt dat de conventie hem niet tegenstelbaar is en dat eiseres, die haar schade moet bewijzen, niet aantoont dat de verhoging van 15% daadwerkelijk schadepost is.

Beide partijen leggen rechtspraak voor.

Beoordeling

Het is exact dat eiseres haar kosten moet bewijzen, of m.a.w. dat dient rekening gehouden met reële kostprijsselementen.

Algemeen wordt aangenomen dat een percentage van 15% verhoging billijk de kosten dekt van bijstand van diensten en onrechtstreeks toezicht van het personeel belast met de herstellingen, kosten van beheer en behandeling van het materieel in voorraad, herstellkosten, toezicht en controle over onderaannemers, boekingskosten en administratieve kosten, die uit het schadegeval voortvloeien.

Zulks wordt trouwens, benevens een ruime rechtspraak elders in het land, eveneens aanvaard door de rechtspraak in het gerechtelijk arrondissement Ieper (Pol. Ieper II dd. 10.1.89, bevestigd bij vonnis hoger beroep R.E.A. Ieper dd. 28.9.89, uitvoering gemotiveerd, onuitgegeven).

Het gevorderde bedrag komt derhalve gegrond voor.

Kosten

Het aanbod van de verzekeringsmaatschappij van verweerder gold een definitieve regeling.

Derhalve werd dit aanbod door eiseres terecht verworpen.

De procedure werd door de houding van verweerder genoodzaakt, zodat deze laatste de kosten van het geding dient af te dragen.

Om deze redenen, wij Vrederechter van het tweede kanton Ieper rechtdoende op tegenspraak en in laatste aanleg.

Ontvangen de eis en erover rechtdoende,

Veroordelen verweerde om aan eiseres te betalen de som van ZEVENENDER-

TIGDUIZEND VIJFHONDERD VIJFEN-NEGENTIG FRANK (37.595 F) meer de vergoedende intresten vanaf 27.6.1991, de gerechtelijke intresten vanaf 3.3.1992.

Veroordelen verwerende partij tot de kosten van het geding aan de zijde van eisende partij gevallen en tot op heden vereffend op 4.082 F dagvaarding (rolstelling inbegrepen) en 5.400 F rechtsplegingsvergoeding.

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

...

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL – 27 MEI 1993

20e Kamer

Zetelend: Dbr Winderickx
Advokaten: Raes, Carre en Marechal

RTT T/ n.v. INTERCOM

Ondergrondse elektriciteitskabel •
Telefoonkabel • Latere plaatsing •
Kortsluiting • Bepaald, gewichtig en
overeenstemmend vermoeden • Eigenaar
elektriciteitskabel • Resultaatsverbintenis
• Overmacht • Eigenaar telefoonkabel •
Fout

Câblé électrique souterrain • Câble
téléphonique • Placement ultérieur •
Court-circuit • Présomption grave,
précise et concordante • Propriétaire du
câble électrique • Obligation de résultat •
Force majeure • Propriétaire du câble
téléphonique • Faute

Indien vastgesteld wordt dat de telefoonkabel na de elektriciteitskabel werd geplaatst en hierdoor kortsluiting ontstaat met schade aan de telefoonkabel tot gevolg, dan vormt dit een bepaald en gewichtig vermoeden dat de RTT haar kabel te dicht bij de elektriciteitskabel heeft geplaatst. Door dit feit ontstaat een toestand van overmacht in hoofde van de elektriciteitsverdelers. Artikel 13 van de wet van 13 oktober 1930 legt aan de eigenaar van elektriciteitskabels een resultaatsverbintenis op.

S'il a été constaté que le câble téléphonique a été placé postérieurement au câble électrique et que de ce fait, il s'est produit un court-circuit avec pour conséquence des dégâts au câble téléphonique, il existe une présomption grave, précise et concordante que la RTT a placé son câble trop près du câble électrique. Cette circonstance engendre une situation de force majeure dans le chef du distributeur d'énergie électrique. L'article 13 de la loi du 13 octobre 1930 impose une obligation de résultat aux propriétaires de câbles électriques.

Gelet op:

- het bestreden vonnis, na tegenspraak tussen partijen gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel op 25.09.1987, beslissing waarvan geen akte van betekening wordt overgelegd;
- het verzoekschrift tot hoger beroep neergelegd ter griffie op 23.11.1987;
- de conclusies van partijen en de aanvullende conclusies van geïntimeerde;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig naar vorm en termijn werd gesteld en ontvankelijk is;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis, ingesteld door huidige appellante en ongegrond verklaard door de eerste rechter, strekte tot betaling van een hoofdsom van 420.045 BEF meer de intresten ten titel van schadevergoeding wegens beschadiging van ondergrondse telefoonkabels op 9 maart en 17 april 1981 in de Tervuursestraat te Leuven ter hoogte van de woningen nrs. 18 en 38;

Overwegende dat appellante haar eis steunt op artikel 13 van de wet van 13 oktober 1930, en artikel 1382 B.W., meer bepaald het niet aanbrengen door de N.V. Intercom van de wettelijk voorgeschreven afschermingsinrichtingen rond de ondergrondse en bovengrondse telegraaf- en telefoonlijnen om deze doelmatig te beschermen tegen de gevaren van toevallig contact met de lijnen bestemd voor het overbrengen en verdelen van elektrische energie;

1. Overwegende dat naar aanleiding van het eerste schadegeval dd. 09.03.1981 er geen tussenkomst is geweest van de politie en dat, naar aanleiding van het tweede schadegeval dd. 17.04.1981, een zonder gevolg gerangschikt strafonderzoek werd opgesteld;

Overwegende dat voor de beide schadegevallen een deskundig onderzoek en -verslag werd opgesteld door Ir. Ceuleneer, die is opgetreden overeenkomstig het akkoord betreffende de expertises en schaderegeling dat is afgesloten tussen de RTT en de

Vereniging van Verzekeraars BVVO;

2. Overwegende dat appellante tevergeefs de tegenstelbaarheid van de deskundige verslagen van Ir. Ceuleneer betwist om reden dat deze louter eenzijdig zouden zijn en met miskenning van de rechten van de verdediging zouden zijn tot stand gekomen;

Overwegende dat Ir. Ceuleneer niet is opgetreden als gerechtsdeskundige en de vormvoorschriften van artikel 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek terzake niet toepasselijk zijn;

Dat de voorschriften van de overeenkomst RTT-BVVO precies tot doel hebben om de rechten van partijen te vrijwaren en een vlugge herstelling en vlotte schaderegeling mogelijk te maken;

Overwegende dat de administratieve voorschriften van voornoemde overeenkomst werden nageleefd; dat uit de verslagen blijkt dat de aangestelden van de RTT bij de feitelijke vaststellingen aanwezig waren en in hun uitleg werden gehoord en dat, in tegenstelling met wat appellante thans komt beweren, deskundige Ir. Ceuleneer zijn rapport aan de Gewestelijke Directie van de RTT heeft medegegeeld en aan tegenspraak heeft onderworpen, zoals blijkt uit de omstandige briefwisseling te gronde die met de RTT werd gevoerd (stukken 12 tot 26 bundel van appellante);

Dat de feitelijke vaststellingen van deskundige Ir. Ceuleneer worden bevestigd door de gegevens verrat in het strafrechtelijk dossier en dat het deskundig verslag op oordeelkundige motieven is gesteund, zodat er geen aanleiding toe is om aan dit verslag elke bewijskracht te ontzeggen en het uit de debatten te weren;

3. Overwegende dat naar aanleiding van een eerste storing, die aan de laagspanningskabel (LS-kabel) ter hoogte van de woning 18 was ontstaan, geïntimeerde Intercom op 16.01.1981 een nieuwe invoerkabel plaatste;

Dat uit het deskundig verslag blijkt dat deze nieuwe inleidingskabel werd

geplaatst op reglementaire afstand boven de bestaande leidingen (van RTT en van Intercom), dat hij doelmatig was afgeschermd en dat contact tussen deze nieuwe kabel en de RTT-kabel niet mogelijk is geweest;

Dat de deskundige moet worden bijgetreden waar hij stelt dat de werkzaamheden van 16.01.1981 niet aan de oorsprong liggen van de litigieuze beschadigingen (zie d.v. p. 4 in fine);

4. Overwegende dat op grond van het deskundig verslag de volgende feitelijke elementen vaststaan:

- de LS-kabel was reeds een 20-tal jaren in gebruik toen de RTT in 1980 haar telefoonlijn plaatste bovenop de bestaande LS-leiding;
- de RTT-kabel werd aan de onderzijde beschadigd;
- beschadiging is ontstaan door kortsluiting en inbranding ingevolge contact tussen de RTT-lijn en de LS-kabel;

Overwegende dat de deskundige Ir. Ceuleneer tot de conclusie komt dat de verantwoordelijkheid van Intercom terzake niet is betrokken;

5. Overwegende dat luidens artikel 13 van de wet van 13 oktober 1930 tot coördinatie van de wetsbepalingen op de telegrafie en de telefonie draden doelmatig moeten worden beschermd tegen gevaren van toevallig contact met de lijnen bestemd voor het overbrengen en verdelen van elektrische energie;

Overwegende dat deze wettelijke verplichting in hoofde van de eigenaars van elektrische lijnen een resultaatsverbintenis is, doch dat deze het in aanmerking nemen van overmacht niet uitsluit en dat de fout van een derde of van de benadeelde zelf, overmacht of vreemde oorzaak kan opleveren (Cass. 21.09.1990, onuitgegeven zie stuk dossier appellante en geïntimeerde);

Overwegende dat appellante voorhoudt dat de omstandigheid dat de ondergrondse LS-kabel reeds bestond vóór het aanleggen van de RTT-kabel

niet van aard is om geïntimeerde Intercom van haar resultaatsverbintenis te ontslaan;

Overwegende dat deze feitelijke omstandigheid van belang is bij het beoordelen van de overmacht in hoofde van geïntimeerde Intercom en de eigen fout of nalatigheid begaan door RTT bij het aanleggen van haar telefoonlijn;

Overwegende dat Intercom niet kan worden verweten bij het aanleggen van haar LS-kabel in 1960 niet te hebben voorzien in een doelmatige afscherming van de telefoonlijn, gezien deze op dat ogenblik niet bestond;

Dat geïntimeerde Intercom door de RTT niet werd in kennis gesteld van de aanleg van een telefoonlijn in de nabijheid van de bestaande LS-kabel, noch van de noodzaak om deze kabel te verplaatsen;

Dat appellante zelf een fout heeft begaan door haar telefoonlijn zonder afscherming in contact met de bestaande LS-kabel te plaatsen zonder het in acht nemen van enige veiligheidsafstand;

Dat bovendien uit de elementen van het deskundig verslag van Ir. Ceuleneer dient besloten dat de bestaande LS-invoerkabel ter hoogte van de woning nr. 18 door de graafwerken van de RTT werd beschadigd en dat deze beschadiging een noodzakelijke voorwaarde is geweest voor het ontstaan van de kortsluiting en de schade aan de RTT-lijn; dat zelfs met het plaatsen van doelmatige beschermingsinstallaties de schade aan de RTT-kabel niet had kunnen vermeden worden;

Overwegende dat op grond van de bovengenoemde omstandigheden moet worden besloten dat de door appellante gevolgde werkwijze voor

geïntimeerde een toestand van overmacht heeft opgeleverd;

Dat de door haar lastens geïntimeerde ingestelde eis tot schadevergoeding derhalve ongegrond is en het bestreden vonnis dient bevestigd;

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

Rechtsprekend na tegenspraak;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Ontvangt het hoger beroep en verklaart het ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis;

..."

N O O T

Artikel 13 van de wet van 13 oktober 1930 tot samenordering van de verschillende wetsbepalingen op de telegrafie en telefonie met draad is inmiddels opgeheven door art. 123 van de wet van 21 maart 1991. De problematiek van de nabijheid van elektriciteits- en telecommunicatiekabels wordt voortaan geregeld door art. 104 van voornoemde wet. – Zie hierover: IUVIS 1993, nr. 3, 129, D. Deleenbeer "Contact tussen elektriciteits- en telecommunicatiekabels: naar een nieuwe wetgeving."

N O T E

L'article 13 de la loi du 13 octobre 1930 coordonnant les différentes dispositions légales concernant la télégraphie et téléphonie avec fil est abrogé par l'article 123 de la loi du 21 mars 1991. La problématique de la proximité des câbles électriques et de télécommunications est régie désormais par l'article 104 de la loi précitée – voir à ce propos IUVIS 1993 n° 3, 129, D. Deleenbeer "Cables téléphoniques en contact avec des câbles électriques: vers une nouvelle législation."

RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG TE BRUSSEL – 11 FEBRUARI 1994

23ste Kamer

Zetelend: dhr Vanwinsen, rechter
Advocaten: Mrs M. Daib en Mr De Kesel

N.M.I.V. - SIBELGAS T/ I.M.O.Z.B.A. - n.v. MOENS - K. BORINGEN

1. Beschadiging van gasleidingen • Burenhinder • Aansprakelijkheid van de bouwheer en de aannemer
2. Onmiddellijke uitvoering van de herstellingswerken • Vaststelling van de schade

1. Bris de canalisations de gaz • Troubles de voisinage • Responsabilité du maître de l'ouvrage et de l'entrepreneur
2. Exécution immédiate des travaux de réparation • Constatation des dommages

1. De aannemer die grondwerken uitvoert waardoor grondverzakkingen veroorzaakt worden met schade aan een gasleiding tot gevolg, kan niet verplicht worden op grond van art. 544 B.W. het verbroken evenwicht te herstellen, daar hij vreemd is aan de rechtsbanden die voortspruiten uit de nabuurschap. Dit evenwicht moet hersteld worden door de bouwbeer die evenwel, krachtens een contractueel beding, de aannemer kan doen instaan voor de compensatie jegens hem.

2. De onmiddellijke uitvoering van herstellingswerken om veiligheidsredenen is verantwoord. Het argument dat de vaststelling van de schade niet tegensprekelijk geschiedde is dan ook onterecht.

1. L'entrepreneur, qui exécute des travaux de terrassement qui occasionnent des affaissements de terrains entraînant des dommages à des canalisations de gaz, ne peut être tenu sur base de l'article 544 C.c. à rétablir l'équilibre qui a été rompu étant donné qu'il est étranger aux liens contractuels qui découlent du voisinage. Cet équilibre doit être rétabli par le maître de l'ouvrage qui a la faculté en vertu d'une stipulation contractuelle, de faire intervenir l'entrepreneur pour la compensation.

2. L'exécution immédiate des travaux de réparation pour raisons de sécurité est fondée. L'argument selon lequel la constatation du dommage n'a pas été effectuée contradictoirement est dès lors non fondée.

“... ”

I. RETRO-AKTEN VAN DE RECHTSPLEGING

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering, ingeleid voor de Rechtbank van Koophandel door tweede eiseres ertoe strekte tweede verweerster te horen veroordelen tot het vergoeden van de door haar geleden schade aan haar gasleidingen te wijten door grondverzakkingen veroorzaakt door grondwerken, begroot op 178.738 F, meer de verwijlinteressen sedert 25 augustus 1988;

Overwegende dat de tweede vordering, ingeleid voor deze Rechtbank door eerste eiseres ertoe strekte eerste, tweede en derde verweerster solidair, in solidum, gezamenlijk de ene bij gebreke aan de andere te horen veroordelen tot het vergoeden van de door haar geleden schade aan haar tramlijnen te wijten door grondverzakkingen veroorzaakt door grondwerken, begroot op 98.739 F, meer de vergoedende interesten sedert 1 juli 1988;

Overwegende dat de Rechtbank van Koophandel de eerste vordering ingeleid door tweede eiseres naar deze Rechtbank heeft verzonden teneinde ze te laten samenvoegen met de tweede vordering;

Dat tweede eiseres bij conclusies dan ook een incidentele eis instelt tegen eerste en derde verweerster;

II. DE FEITEN

Tweede verweerster werd door eerste verweerster belast met belangrijke grondwerken, met het oog op de ont-dubbeling van de Zenne, Lambermontlaan te Brussel;

Dat tweede eiseres heeft vastgesteld dat ten gevolge van die werkzaamheden, haar ondergrondse gasleidingen de storende gevolgen van een aanzienlijke grondverzakking hadden ondergaan;

Dat één van de vier gecontroleerde gasleidingen na een controle door A.I.B. en na het advies te hebben ingewonnen van de Administratie van het Mijnwezen diende te worden vervangen over een lengte van ± 20 m;

Dat de werken werden uitgevoerd door tweede eiseres op 24 en 25 augustus en de schade 178.738 F bedraagt;

Eerste eiseres heeft onder de sporen van haar trams van de lijn nr. 52 gelegen op de Lambermontlaan tussen de Vilvoordselaan en de Van Praetbrug, een verzakking van de grond vastgesteld waardoor de stabiliteit van de tramsporen er over een lengte van 20 meter in gevaar gebracht werd;

Eerste eiseres heeft dan zelf de werken uitgevoerd en onkosten opgelopen ten belope van 98.739 F;

III. IN RECHTE

Overwegende dat grondverzakkingen in de loop van de maand juni 1988, in

de buurt van de Lambermontlaan en de Teichmanbrug ervoor gezorgd hebben dat de gasleiding van tweede eiseres diende te worden vervangen, en dat het spoor van eerste eiseres diende te worden verstevigd;

Overwegende dat eerste eiseres haar vordering steunt op artikel 1382 B.W. jegens alle partijen, zodat dient te worden onderzocht of de verschillende partijen een inbreuk op de algemene zorgvuldigheidsnorm hebben begaan en op grond van artikel 544 B.W. jegens eerste verweerster;

Dat tweede eiseres haar vordering tegen tweede verweerster steunde op de artikelen 1382-1384 B.W., en via incidentele eis haar vordering eveneens gericht tegen eerste en derde verweerster;

Vordering op basis van artikelen 1382-1384 B.W.

a. Aansprakelijkheid in hoofde van derde verweerster niet bewezen

Overwegende dat de N.V. Arthur Moens als algemeen aannemer voor eerste verweerster de splitsingswerken van de Zenne onder de Lambermontlaan te Brussel heeft uitgevoerd;

De voor deze onderneming voorziene boringswerken werden uitgevoerd door derde verweerster, de N.V. K-Boringen;

Overwegende dat derde verweerster daartoe een systeem gebruikte van

het persen van moten van de betonkoker;

Dat een dergelijke technische methode gebeurde met medeweten van tweede verweerster, en dat niet bewezen is dat derde verweerster achteraf van haar procédé is afgeweken;

Dat eventuele grondverzakkingen niet voorspelbaar waren;

Dat derde verweerster nooit haar werkwijze gewijzigd heeft, zodat geen fout in de zin van artikel 1382 B.W. in haar hoofde is bewezen;

b. Aansprakelijkheid in hoofde van tweede verweerster evenmin bewezen

Overwegende dat de schade van eiseressen zich heeft voorgedaan op het ogenblik dat derde verweerster voor tweede verweerster boringswerken uitvoerde;

Dat de fout in hoofde van derde verweerster niet is bewezen;

Dat aldus de aansprakelijkheid van tweede verweerster op grond van artikel 1384 B.W. evenmin in het gedrang komt;

Dat evenmin een fout in de zin van artikel 1382 B.W. in hoofde van tweede verweerster is bewezen;

c. Aansprakelijkheid in hoofde van eerste verweerster evenmin bewezen

Overwegende dat gelet op het feit dat noch in hoofde van tweede verweerster noch in hoofde van derde verweerster enige fout is bewezen;

Dat aldus de aansprakelijkheid van eerste verweerster op grond van artikel 1384 B.W. evenmin in het gedrang komt;

Dat evenmin een fout in de zin van artikel 1382 B.W. in hoofde van eerste verweerster is bewezen;

Vordering op basis van artikel 544 B.W.

Overwegende dat de eigenaar bouwheer, naar artikel 544 B.W. het voorschrijft, in de betrekkingen met de

naburige eigendommen het bestaande evenwicht moet eerbiedigen;
Cass. 6 april 1960, Arr. Cass., 1960, 722.

Dat blijkt uit de schade die eiseressen hebben opgelopen dat het bestaande evenwicht in 1988 werd verbroken;

Dat dan ook eerste verweerster als bouwheer verplicht is de vergoeding te betalen die voortvloeit uit de schending van het bestaande evenwicht;

Dat volgens het Cassatie-arrest van 28 januari 1965 de aannemer niet verplicht kan worden op grond van artikel 544 B.W. het verbroken evenwicht te herstellen, aangezien de aannemer die werken uitvoert voor anderen, vreemd is aan de rechtsbanden die voortspruiten uit de nabuurschap;
Cass. 28 januari 1965, R.W. 1964-65, 2117.

Overwegende dat eerste verweerster, wat haar aansprakelijkheid op grond van artikel 544 B.W. betreft, refereert naar de bestelbrief dd. 28 maart 1986 waarin vermeld staat: "Gezien echter de omvang van de aanpassing, is de goedkeuring van onze maatschappij over de uitvoering van de werken zoals voorgesteld bij uw hogervermelde offerte slechts verworven onder voorwaarde dat het geheel der werken valt onder die bepalingen betreffende de overheidsopdrachten voor aannemingen van werken, leveringen en diensten die betrekking hebben op werken tegen een algemene prijs.

Deze algemene prijs bedraagt 47.321.970 F (exclusief B.T.W. en O.C.W., prijzen op 12 oktober 1978) en omvat alle leveringen, werkzaamheden en verplichtingen nodig voor het uitvoeren der werken met inbegrip van alle eventuele tussenkomsten en herstellingen voortvloeiend uit de toegepaste uitvoeringsmethode overeenkomstig de voorschriften van het bijzonder bestek aangevuld en gewijzigd ingevolge uw offerte hierbovenvermeld en volgens de regels van de kunst;"

Dat derhalve eerste verweerster door tweede verweerster dient te worden

gevrijwaard;

Dat dus de aannemer de verplichting had om de instandhouding en de integriteit van de bestaande constructies te verzekeren en alle voorzorgen moest nemen om de naburige eigendommen zoals in casu gasleidingen en de tramlijnen van eerste en tweede eiseres, te vrijwaren en te vermijden dat daarin stoornissen werden veroorzaakt;

Dat principieel de aannemer niet aansprakelijk is wanneer het evenwicht zonder zijn schuld werd verbroken; maar door een beding in het bestek, kan men hem doen instaan voor de compensatie jegens de bouwheer;
Cass. 29 mei 1975, R.W. 1975-76, 915;

Overwegende dat in hoofde van derde verweerster geen enkele fout bewezen is, en derde verweerster enkel het uitvoeringssysteem door de bouwheer gekozen en door de hoofdaannemer goedgekeurd, heeft toegepast;

Dat de aansprakelijkheid van derde verweerster evenmin bewezen is;

Dat derhalve de vordering op grond van artikel 544 B.W. alleen tegen tweede verweerster gegrond is;

De schade

Overwegende dat eerste verweerster de omvang van de schade, die nochtans werd bewezen met factuur, betwist;

Dat deze betwisting evenwel door geen enkel bewijsstuk en evenmin door enig concreet element wordt gestaafd, zodat het verweer louter principieel en dus ongegrond blijkt te zijn;

Dat het argument dat de vaststelling niet tegensprekelijk geschiedde ten onrechte wordt aangevoerd gelet op het gevaar bij gaslekken of verzakkingen van het tramspoor;

Dat in casu eiseressen de juiste beslissing namen met de herstellingswerken onmiddellijk te laten geschieden;

Overwegende dat tweede verweerster het bedrag van de schade niet betwist;

OM DEZE REDENEN

De Rechtbank,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken gewijzigd door de wet van 10 oktober 1967;

Rechtsprekende op tegenspraak;

Voegt de zaken gekend onder Nrs. A.R. 7220/90 en A.R. 10.178/90 samen;

Verklaart de vordering A.R. 7220/90 ontvankelijk en gegrond jegens de N.V. Arthur Moens en ongegrond jegens de Intercommunale Maatschappij voor de omleiding van de Zenne in de Brusselse Agglomeratie en de firma K-Boringen;

Verklaart de vordering A.R. 10.178/90 ontvankelijk en gegrond jegens de N.V. Arthur Moens;

Verklaart de incidentele eis door tweede eiseres ontvankelijk doch ongegrond jegens de Intercommunale Maatschappij voor de omleiding van de Zenne in de Brusselse Agglomeratie en de firma K-Boringen;

Veroordeelt de N.V. Arthur Moens tot betaling aan tweede eiseres (Sibelgas) de som van 178.738 F, meer de verwijlinteressen sedert 25 augustus 1988, en aan eerste eiseres (de MIVB) de som van 98.739 F, meer de vergoedende interesten sedert 1 juli 1988;

Veroordeelt de N.V. Arthur Moens tot de kosten van het geding begroot op 9.647 F + 11.400 F voor Sibelgas, op

11.400 F voor de MIVB, op 11.400 F voor eerste verweerster, op 11.400 F voor derde verweerster en op 11.400 F voor haarzelf

..."

Opmerking

In beroep werd dit vonnis bevestigd voor wat betreft de vordering van SIBELGAS (Brussel, 23 april 1996, A.R. nr. 1213, onuitg.).

Remarque

Ce jugement a été confirmé en appel en ce qui concerne l'action de SIBELGAZ (Bruxelles, 23 avril 1996, R.G. n° 1213, inédit).

(B.S. en Publ. E.G. van 01.02.1996 tot en met 31.08.1996)

WETGEVING

I. Elektriciteit

I.1. Elektriciteitsvoorziening

M.B. van 17 mei 1995 houdende goedkeuring van een wegvergunning voor de aanleg van elektrische leidingen, verleend door de bestendige deputatie van de provinciale raad van Antwerpen, B.S. van 29 maart 1996.

M.B. van 17 mei 1995 houdende verklaring van algemeen nut van het aanleggen van elektrische hoogspanningsleidingen, B.S. van 29 maart 1996.

M.B. van 17 mei 1995 houdende goedkeuring van een wegvergunning voor de aanleg van elektrische leidingen, verleend door de bestendige deputatie van de provinciale raad van Limburg, B.S. van 29 maart 1996.

K.B. van 11 januari 1996 houdende benoeming van een lid van het Vast Elektrotechnisch Comité, B.S. van 13 februari 1996.

K.B. van 30 januari 1996 houdende goedkeuring van een wegvergunning voor de aanleg van elektrische leidingen op het grondgebied van de gemeenten Drogenbos en Vorst, B.S. van 22 februari 1996.

K.B. van 21 mei 1996 houdende benoeming van een lid van het Vast Elektrotechnisch Comité, B.S. van 26 juni 1996.

K.B. van 30 juni 1996 houdende goedkeuring van een wegvergunning voor de aanleg van elektrische leidingen op het grondgebied van de gemeenten Eigenbrakel,

(M.B. et J.O.C.E. du 01.02.1996 au 31.08.1996)

LEGISLATION

I. Electricité

I.1. Distribution d'électricité

A.M. du 17 mai 1995 approuvant une permission de voirie pour l'établissement de canalisations électriques accordée par la députation permanente du conseil provincial d'Anvers, M.B. du 29 mars 1996.

A.M. du 17 mai 1995 déclarant d'utilité publique l'établissement de canalisations électriques-haute tension, M.B. du 29 mars 1996.

A.M. du 17 mai 1995 approuvant une permission de voirie pour l'établissement de canalisations électriques accordée par la députation permanente du conseil provincial du Limbourg, M.B. du 29 mars 1996.

A.R. du 11 janvier 1996 portant nomination d'un membre du Comité permanent de l'électricité, M.B. du 13 février 1996.

A.R. du 30 janvier 1996 approuvant une permission de voirie pour l'établissement de canalisations électriques sur le territoire des communes de Drogenbos et de Forest, M.B. du 22 février 1996.

A.R. du 21 mai 1996 portant nomination d'un membre du Comité permanent de l'électricité, M.B. du 26 juin 1996.

A.R. du 30 juin 1996 approuvant une permission de voirie pour l'établissement de canalisations électriques sur le territoire des communes de Braine-l'Alleud,

Waterloo en Sint-Genesius-Rode, B.S. van 15 augustus 1996.

K.B. van 30 juni 1996 houdende goedkeuring van een wegvergunning voor de aanleg van elektrische leidingen, verleend door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Wielsbeke, B.S. van 15 augustus 1996.

K.B. van 30 juni 1996 houdende goedkeuring van een wegvergunning voor de aanleg van elektrische leidingen, verleend door het college van burgemeester en schepenen van de stad Bergen, B.S. van 15 augustus 1996.

I.2. Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (A.R.E.I.)

Nihil

I.3. Veiligheidswaarborgen

K.B. van 30 januari 1996 tot wijziging van het K.B. van 18 mei 1994 betreffende de elektromagnetische compatibiliteit, B.S. van 12 april 1996.

M.B. van 10 juli 1996 houdende verbod van de invoer, het te koop bieden, de verkoop, de verhuring, het zelfs kosteloos afstaan, de aflevering na herstelling, transformatie of verandering van sommig elektrisch materieel, B.S. van 26 juli 1996.

I.4. Meeteenheden

Nihil

I.5. Prijzen

M.B. van 18 april 1996 tot wijziging van het M.B. van 6 september 1994 houdende reglementering van de prijzen van de elektrische hoogspanningsenergie, B.S. van 15 mei 1996.

M.B. van 18 april 1996 tot wijziging van het M.B. van 16 mei 1977 tot afwijking van de bepalingen van het M.B. van 5 november 1955 houdende reglementering der prijzen van de elektrische laagspanningsenergie en tot bekrachtiging van algemene tarieven met een vaste term, B.S. van 15 mei 1996.

I.6. Varia

Nihil

Waterloo et Rhode -Saint-Genèse, M.B. du 15 août 1996.

A.R. du 30 juin 1996 approuvant une permission de voirie pour l'établissement de canalisations électriques accordée par le collège du bourgmestre et échevins de la commune de Wielsbeke, M.B. du 15 août 1996.

A.R. du 30 juin 1996 approuvant une permission de voirie pour l'établissement de canalisations électriques accordée par le collège du bourgmestre et échevins de la ville de Mons, M.B. du 15 août 1996.

I.2. Règlement Général sur les Installations Electriques (R.G.I.E.)

Néant

I.3. Garanties de sécurité

A.R. du 30 janvier 1996 modifiant l'A.R. du 18 mai 1994 relatif à la compatibilité électromagnétique, M.B. du 12 avril 1996.

A.M. du 10 juillet 1996 portant interdiction de l'importation, l'offre en vente, la vente, la location, la cession même à titre gratuit et la délivrance après réparation, transformation ou modification de matériel électrique, M.B. du 26 juillet 1996.

I.4. Unités de mesure

Néant

I.5. Prix

A.M. du 18 avril 1996 modifiant l'A.M. du 6 septembre 1994 portant réglementation des prix de l'énergie électrique en haute tension, M.B. du 15 mai 1996.

A.M. du 18 avril 1996 modifiant l'A.M. du 16 mai 1977 dérogeant aux dispositions de A.M. du 5 novembre 1955 portant réglementation des prix de l'énergie électrique en basse tension et homologuant des tarifs généraux comprenant un terme fixe, M.B. du 15 mai 1996.

I.6. Divers

Néant

2. Gas

2.1. Gasvervoer

Besluit van de Commissie van de E.G. van 8 december 1995 tot instelling van een adviescollege voor de doorvoer van het aardgas via de hoofdnetten, Publ. E.G. nr. 304 van 16 december 1995.

K.B. van 11 december 1995 houdende machtiging tot onteigening van onroerende goederen teneinde gasvervoerinstallaties door middel van leidingen op te richten en uit te baten B.S. van 29 februari 1996.

2.2. Gasdistributie

Nihil

2.3. Veiligheidswaarborgen

K.B. van 30 januari 1996 tot wijziging van het K.B. van 3 juli 1992 betreffende de veiligheid van gastoestellen, B.S. van 12 april 1996.

M.B. van 12 april 1996 waarbij het Laboratorium van de Koninklijke Vereniging van Belgische Gasvaklieden erkend wordt als laboratorium bedoeld in artikel 10 van het K.B. van 3 juli 1992 betreffende de veiligheid van gastoestellen, B.S. van 19 juni 1996.

M.B. van 26 april 1996 houdende verbod tot het in de handel brengen en het in gebruik nemen van gastoestellen, B.S. van 9 juli 1996.

M.B. van 17 juni 1996 houdende verbod tot het in de handel brengen en het in gebruik nemen van gastoestellen, B.S. van 13 juli 1996.

2.4. Meeteenheden

Nihil

2.5. Prijzen

Nihil

2.6. Varia

Nihil

2. Gaz

2.1. Transport du Gaz

Décision de la commission des C.E. du 8 décembre 1995 relative à la création d'un comité d'experts en matière de transit du gaz naturel sur les grands réseaux, J.O.C.E. n° 304 du 16 décembre 1995.

A.R. du 11 décembre 1995 autorisant de poursuivre l'expropriation de biens immeubles nécessaires aux fins d'y établir et exploiter des installations de transport de produits gazeux par canalisations, M.B. du 29 février 1996.

2.2. Distribution du Gaz

Néant

2.3. Garanties de sécurité

A.R. du 18 janvier 1996 modifiant l'A.R. du 3 juillet 1992 relatif à la sécurité des appareils à gaz, M.B. du 12 avril 1996.

A.M. du 12 avril 1996 d'agrément du Laboratoire de l'Association royale des Gaziers belges comme laboratoire visé à l'article 10 de l'A.R. du 3 juillet 1992 relatif à la sécurité des appareils à gaz, M.B. du 19 juin 1996.

A.M. du 26 avril 1996 interdisant la mise sur le marché et la mise en service d'appareils à gaz, M.B. du 9 juillet 1996.

A.M. du 17 juin 1996 interdisant la mise sur le marché et la mise en service d'appareils à gaz, M.B. du 13 juillet 1996.

2.4. Unités de mesure

Néant

2.5. Prix

Néant

2.6. Divers

Néant

11

iuvis

